Poštnina plačana v gotovini | LETO LIX | V Ljubljani, v sredo 21. oktobra 1931 | ŠTEV. 239 | Cena 1 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Okrepitev katol. gibanja v Čehoslovaški

Praga, oktobra.

Češkoslovaška! Oaza sredi evropske pustinje, preko katere brije mrzla sapa gospodarske stiske! Na severu Nemčija s svojimi krizami in večnim stokanjem, na jugu Avstrija s kolebajočim šilingom in Madjarska z razrvanimi financami in hudo socialno krizo. Seveda ni mogla gospodarska kriza v sosednih državah ostati brez slabih posledic tudi za Češkoslovaško. Tudi Čehi se morajo boriti s finančnimi in socialnimi težavami, znižati so morali državni proračun in uvesti devizno nadzorstvo ter zdaj pripravljajo zakone za pobijanje brezposelnosti, ki je že zajela ogromne mase češkega delavstva. Toda finančna in gospodarska moč Češkoslovaške je tako velika, da bo sedanje težkoče neprimerno lažje premagala kakor sosedne države. Na čelu ji stoji tudi vlada, ki je v dobi stisk v vsaki državi najbolj primerna, to [illegible] je v stanu, nalagati narodu žrtve, potrebne za ozdravljenje gospodarske krize, ne da bi se bilo treba državi bati hudih pretresljajev na znotraj; [illegible]

Vse koalirane stranke — razen nemških krščanskih socialcev, Hlinkove stranke, komunistov in drugih manjših političnih skupin — sodelujejo z vlado, vse stranke — prevzamejo odgovornost za te zakone in vse morajo radi njih trpeti na popularnosti pri svojih volivcih. Prav koaliciji se je treba zahvaliti, da politično življenje na Češkoslovaškem ne zavzema tistih ostrih zunanjih oblik v časopisju, na ulici in v parlamentu, ki odkrivajo v sosednih državah vroče politične strasti. Kompromisna politika med koalicijskimi strankami je tudi omogočila obstoj popolne demokracije v Češkoslovaški, ki [illegible]

S takim-le pregledom me je ugledni politik Češkoslovaške ljudske stranke vpeljal v češkoslovaško politiko ob mojem prihodu v Veliko Prago.

Uspeh Češkoslovaške ljudske stranke pri zadnjih občinskih volitvah je spričo te soodgovornosti, ki jo stranka nosi za vlado, toliko bolj pomemben; kajti v času gospodarske krize je vedno lažja volivna borba stranke, ki se nahaja v opoziciji, kakor stranke, ki sodeluje z vlado. V Pragi sami je število njenih glasov porastlo za 3400 in stranka je obdržala svojih šest mandatov; več si jih ni mogla priboriti, ker se je radi porasti prebivalstva za 100.000 duš volivni količnik dvignil. Na deželi se je stranka še bolj razmahnila. Njen porastek na Češkem in Moravskem znaša do 15%. Tudi na Slovaškem je stranka pridobila, in sicer povečini v škodo Hlinkove stranke. Na deželi je ljudska stranka vzela največ glasov republikancem, v mestih pa narodnim socialistom.

Udarna sila Češkoslovaške ljudske stranke je z odcepitvijo Hlinkove Slovaške ljudske stranke, ki se je izvršila l. 1929, gotovo zelo oslabela. Danes razpolaga stranka komaj s 26 poslanci, medtem ko si Hlinka s svojimi 18 mandati v parlamentu ne more pomagati, ker ni v stanu staviti niti samostojnih predlogov; za to so namreč potrebni podpisi vsaj 20 poslancev. V krogih Češkoslovaške ljudske stranke obžalujejo Hlinkov korak in štejejo Hlinki v političen greh posebno, da danes išče zveze z drugimi nekatoliškimi strankami, kakor so skupine, ki se zbirajo okoli rusko-pravoslavnega Gajde, brezkonfesionalnega Perglerja in »češkega brata« Stříbrnega. Zdi se tudi, da ni Hlinka dovolj jasno začrtal pred javnostjo svojega programa in svoje zahteve po avtonomiji; Čehi so mu z razdelitvijo države na štiri več ali manj avtonomne oblasti Češko, Moravsko-Šlezijo, Slovaško in Podkarpatsko Rusijo, ki imajo svoje deželne zbore, vzeli mnogo orožja iz rok. Prav tej oklevajoči politiki g. Hlinke pripisujejo nazadovanje njegove stranke, ki je pri zadnjih občinskih volitvah zgubila okoli 10%, in to povečini v prid Češkoslovaške ljudske stranke. Ta stranka je v zadnjem času razpredla svojo organizacijo tudi na Slovaškem in izdaja v Bratislavi tudi lasten list pod imenom »Ludova Politika«, ki konkurira Hlinkovemu »Slovaku«.

Druga velika hiba, ki jo vsak katoliški javni delavec takoj opazi ob prihodu v Prago in na kateri trpi katoliško gibanje na Češkem, je pomanjkanje krepko podprtega osrednjega glasila, ki bi bilo kos velikim informativnim dnevnikom, kakor so nevtralna »Narodna Politika«, narodno-socialistična »České Slovo« in Stranskega »Lidove Noviny«, ki prevladujejo na Moravskem. Češkoslovaška ljudska stranka sloni na zelo avtonomnih deželnih organizacijah, ki razpolagajo z lastnimi glasili, kakor so »Našinec« v Olomucu, »Den« v Brnu ter cela vrsta drugih manjših listov v provinci. Praška organizacija zopet izdaja svoj »Pražský Večernik« za mesto in »Lid« (»Pražský Večernik« z drugo glavo) za deželo. Poleg teh listov izhaja v Pragi še katoliški »Čech« kot glasilo »starih«. Češkoslovaška ljudska stranka izdaja »Lidové Listy« kot osrednje politično glasilo; ta pa niti glede svoje naklade niti glede svoje informiranosti ne more uspešno konkurirati velikim praškim dnevnikom.

Tujec, ki pride v Prago in ni dobro poučen o razmerah v katoliških vrstah, pač ne more soditi v tako kočljivem vprašanju, kakor je zadeva organizacije tiska. Vendar se mu takoj ob prihodu instinktivno vsili vprašanje, ali bi ne bilo bolje, nadomestiti vse podeželske katoliške dnevnike z močnim osrednjim glasilom in pustiti deželi dvotednike in tednike. Katoliška Praga, ki leži sredi Evrope in je danes glavno žarišče slovenske kulture, bi potem lahko dala iz sebe list, po katerem ne bi željno segali samo češki katoličani, temveč tudi vsi katoliški Slovani, ki so danes še vedno v veliki meri navezani na nemški katoliški tisk. Takšen organ bi polagoma utiral pot do tesnejšega sodelovanja katoličanov vseh držav, ki si ga tako želijo v Pragi kakor tudi pri nas na jugu. —ski.

Beneš o problemih Srednje Evrope

Proti revizionizmu - Politični pomen Male antante - Razorožitvena konferenca bo najvažnejši povojni dogodek

Praga, 20. okt. tg. Danes je imel zunanji minister dr. Beneš v odboru obširen ekspoze. Najprej je pojasnjeval svetovno gospodarsko krizo in njeno učinkovanje v posameznih državah. Nato je govoril o konfliktu radi carinske unije, iz katerega se je treba naučiti, da to ni problem posameznih držav, temveč evropski problem. **V srednjeevropskih vprašanjih ni brez treh velesil Nemčije, Francije in Italije mogoče trajno ustvariti nič konstruktivnega in pozitivnega.** V srednji Evropi pa tudi brez Češkoslovaške ni mogoče ustvariti nič pozitivnega, posebno kar se tiče vprašanja Habsburžanov in načrtov srednjeevropske organizacije.

Mala antanta, ki je v Ženevi ponovno pokazala svojo trdnost, ostane še nadalje proti nikomur naperjena konstelacija in je lahko podlaga za dobro sodelovanje vseh v srednji Evropi. Poklicana je posebno v času sedanjih gospodarskih motenj v to, da pospešuje odkritosrčno in lojalno sodelovanje med sosednimi državami. Kar se tiče novih srednjeevropskih načrtov, smatra praška vlada, da je obnova kakoršnihkoli preživelih oblik politične ali gospodarske srednjeevropske enote nemogoča. Vsako bodoče sodelovanje mora iskati nove oblike, ki se bodo prilagodile političnim in psihološkim predpogojem povojne dobe in ki morajo biti mnogo elastičnejše in politično mnogo bolj sprejemljive, kakor je to bilo do sedaj. Vsakršno tako sodelovanje se mora dogovoriti z vladami vseh interesiranih držav, za praško vlado velja to predvsem za dogovore med Berlinom, Parizom in Rimom. **Brez male antante ali proti mali antanti ravno tako ni mogoče uresničiti načrtov osrednje Evrope, kakor proti Avstriji in Madjarski.** Češkoslovaška bi pristala samo na take oblike sodelovanja, ki bi respektirale interese države in naroda.

Dalje je navajal dr. Beneš: **Za nas je samo po sebi umevno, da bi v primeru, da pride do razpada radi stalnih gospodarskih in finančnih težkoč v naši okolici, mi sami ne mogli dolgo vzdržati tolikega odpora, kakor si ga želimo. Imamo interese na tem, da gre tudi Avstriji in Madjarski dobro.** Dalje je dr. Beneš označil razmere Češkoslovaške z Nemčijo, Avstrijo in Madjarsko kot nemotene.

Dalje je navajal, da se Češkoslovaška pripravlja na razorožitveno konferenco. Program Češkoslovaške za to konferenco je v okvirju nujnih potreb za varčnost Češkoslovaške. Njeno stališče pa bo izraz odkritosrčnega pacifizma. **Ta konferenca bo najvažnejši dogodek povojne dobe, ker se bodo tam v obliki razorožitvenih problemov pojavila vprašanja povojne dobe. Morda bo ta konferenca odločilna za usodo evropske in svetovne politike.** Mogel bi se zagotoviti vsaj delni uspeh, če bi se mogle ameriške Združene države, Anglija in Francija kot gospodarsko in finančno najmočnejše države zediniti k enotnemu čvrstemu programu skupne gospodarske in finančne politike za prihodnji čas, kar bi moglo ustvariti za razorožitveno konferenco samo potrebni mir za razpravo problemov. Neobhodno je za prihodnji čas, da napravijo Združene države še nadaljnji veliki korak za ožje sodelovanje z Evropo, kar se je pravkar že dokazalo s sodelovanjem Amerike v vprašanju kitajsko-japonskega konflikta.

Romunska vlada hoče na radikalen način razbremeniti kmeta

Drzni načrti finančnega ministra

Bukarešt, 20. okt. l. »Dimineata« poroča danes, da je finančno ministrstvo v sporazumu s poljedelskim ministrstvom že izdelalo zelo pogumen in napreden zakonski načrt za rešitev romunskega kmeta iz raznih dolgov, v katere je zadnja leta padel. Načrt je zelo širokopotezen ter predvideva nič več in nič manj, kakor da država prevzame kratkomalo vse dolgove, ki bremenijo kmeta, da slednjega končno veljavno reši vsake nadaljnje obveznosti napram svojim upnikom, ki bodo odslej morali obravnavati edinole z državo. Odplačevanje dolgov bi se izvršilo v dveh etapah, in sicer:

1. Država bi takoj znižala skupni znesek kmetskih dolgov za eno četrtino.

2. Ostanek pa bi plačala v dobi 20 let, in sicer s pomočjo državnih papirjev, ki bi nosili 5% obresti.

Po mestu je po objavi vladinih namer v »Dimineata« zavladalo veliko razburjenje, predvsem v bančnih krogih, ki so v prvi vrsti interesirani na usodi posojil, ki so jih dovolili kmetom. Priglašale so se tekom dneva deputacije v finančnem ministrstvu, ki so se hotele informirati, če so te vesti resnične. Finančni minister Argetoanu je odposlancem odgovoril, da vlada na vsak način namerava na radikalen način razbremeniti romunskega kmeta, ki se pod bremenom dolgov ne more nič več gibati, **da pa ne bo naložila nikakih žrtev potom zakona, ampak da bo skušala pridobiti interesirane denarne zavode, da prostovoljno pristanejo na vladne predloge.** Upnikom bo celo stavljeno na razpolago, da sprejmejo ponudbo, ali pa jo odbijejo. Finančni minister Argetoanu pa ni izpovedal vse svoje misli, kajti v dobro informiranih krogih se vzdržuje trditev, da romunska vlada pripravlja druge še radikalnejše določbe za one upnike, ki bi ne hoteli prostovoljno sprejeti državne ponudbe. »Adeverul« piše k temu, da bo Romunija spet pokazala pot ostalim državam. Romunija je edina država, ki je agrarno reformo izvedla brez usmiljenja in na najbolj radikalen način in ona bo zopet prva, ki hoče rešiti kmeta železnih okovov hipotekarnih dolgov.

Pomenljive napitnice

Bukarešt, 20. okt. l. Listi prinašajo danes šest govorov, ki sta jih izmenjala kralj Karol in ministrski predsednik prof. Jorga ob priliki godovnih svečanosti romunskega kralja. Jorga je med drugim izjavil, da je on služil lojalno in da bo ravno tako lojalno predal svoje posle nasledniku, ki ga bo kralj izbral. Kralj je v svojem odgovoru omenil, da zna ceniti zasluge prof. Jorge. Vsi državniki da ga sicer ne hvalijo, da ga je pa izbral za predsednika vlade in bo njegovo delo znala ceniti zgodovina v poznejših letih. Iz teh govorov sklepajo, da se bo kmalu vršila sprememba v romunski vladi in da se bo moral prof. Jorga umakniti drugim političnim kombinacijam.

Boj med dolarjem in frankom

Newyork, 20. okt. tg. V dejstvu, da francoska narodna banka nastopa kot kupec za trgovske menice, ki se glasijo za dolarje, vidijo na Wallstreetu znak zaupanja v dolar, ker francoska narodna banka od 1. maja dalje ni več kupovala takih menic, vendar pa je francoska narodna banka zahtevala zvišanje obrestne mere za depozite inozemskih centralnih emisijskih bank tudi nad 1½% z grožnjo, da bo sicer svoje dolarsko dobroimetje porabila drugače. Gre za 600 milijonov dolarjev. Sploh se kaže pri newyorških bankah ogorčenje zaradi evropskega runa nad dolar, katerega začetek vidijo v široko razpredeni pariški propagandi. Na Združene države hoče Francija izvajati finančni pritisk. Federal Reserve banke razpolagajo kljub temu, da so izgubile za tričetrt miljarde zlata, še z večjo prosto množino zlata kakor pred enim mesecem. V tem trenutku bi lahko čisto gladko poslale še 2 miljardi dolarjev v zlatu v Evropo, ne da bi bilo s tem ogroženo 40% kritje zlata.

London, 20. okt. tg. Z zasilno naredbo je kanadska vlada zaenkrat do 1. marca 1932 prepovedala izvoz zlata.

Amsterdam, 20. okt. ž. Nizozemska banka je dobila telefonično obvestilo iz Newyorka, da Federal Reserve Bank ne bo izplačevala nič več v zlatem denarju, temveč v zlatu. Ta sklep Federal Reserve Banke dokazuje, da se v Ameriki istotako poskuša energično nastopiti proti brezvestnemu nakupovanju zlatega denarja.

Pariz, 20. okt. tg. »Petit Parisien« poroča z »Ile de France«, da se misli na to, predložiti predsedniku Hooverju formalni francoski načrt. Francija sama od sebe ne bo stavila nobenih predlogov, temveč pustila, da stvari pridejo same po sebi.

II. balkanska konferenca

Glavni del programa zavzema vprašanje balkanskega pakta

Carigrad, 20. okt. AA. Včeraj je bila v Ildizu otvorjena druga balkanska konferenca. Po uvodnih pozdravih so bili izvoljeni razni pododbori. V organizacijskem pododboru je predsednik turški delegat Hasan Bej, za predsednika pododbora za politično zbližanje je bil izvoljen romunski delegat Pop, predsednik pododbora za intelektualno zbližanje je albanski zastopnik Mehmed Bej Koniča, predsedstvo gospodarskega pododbora je prevzel grški delegat Papanastasiu, predsednik pododbora za higieno in za socialno politiko je jugoslovanski delegat Fonič, predsednik prometnega pododbora pa bolgarski delegat Sakazov.

Na dnevnem redu druge balkanske konference je tudi vprašanje balkanskega pakta. Razen tega bodo razpravljali o težkočah za zbližanje balkanskih držav, o skupni zaščiti živil in tobaka in končno o balkanski poštni uniji.

Konferenca je sklenila, da bo na prihodnjem zasedanju proučila vprašanje razorožitve in tako sodelovala pri mednarodni akciji na tem polju.

Vprašanje balkanskega pakta je bilo poverjeno posebnemu pododboru. Prva plenarna seja balkanske konference bo danes v dvorcu Dolma Bakče. Predsedoval ji bo turški delegat Hasan Bej. Na tem sestanku bo povzel besedo tudi predsednik turške vlade Izmet paša.

Brezposelnost v Franciji

Belgrad, 20. okt. l. Jugoslovanski delegat na mednarodni konferenci za socialni napredek v Parizu poroča, da je francoski delavski minister javno priznal, da sicer Francija uživa priviligirani položaj med državami sveta, da pa je tudi njej gospodarska kriza zasekala težke rane. Tako je v Franciji vsak enajsti delavec brez posla, tretjina delavstva pa dela s skrajšanim delavnim dnem.

Bolgarija bo priznala Sovjetsko Rusijo?

Sofija, 20. okt. l. »Slovo« prinaša danes daljši članek o propagandi, ki se vrši na široki bazi v tem pravcu, da bi Bolgarija priznala Sovjetsko Rusijo in začela z njo normalno trgovanje. V deželi, da je zraslo zadnji teden nebroj organizacij, ki niso komunistične in ki delajo v tem smislu. »Slovo« pristavlja, da pokret sam na sebi ni nevaren, ker ne izvira izključno iz komunističnih krogov in da je tudi zdrav po svoji zamisli, ker bo Bolgarija morala vsled svojega mednarodnega političnega položaja iskati zaslombo pri Rusiji, ki jo je že dolga desetletja ščitila. Zelo aktivno se udeležujejo te propagande tudi mladinske organizacije iz vrst zemljoradnikov.

Nemiri v Španiji se nadaljujejo

Madrid, 20. okt. Štrajk v Andaluziji je končan. Vsi vlaki, kojih osebje je štrajkalo, so zopet v službi. Pred cerkvijo sv. Cecilije v Granadi je eksplodirala bomba, ki je poškodovala fasado. V Bilbau je policija napadla katoliške študente, ki so vprizorili demonstracijo za svobodo pouka. Policija je več dijakov težko ranila. Tudi v mestu Mantico je prišlo do spopadov med republičani in katoliškimi nacionalisti. V tem spopadu sta bila dva republikanca težko ranjena.

Pariz, 20. okt. AA. Iz Salamanke v Španiji poročajo, da so poslanci agrarne stranke začeli agitirati za spremembo raznih ustavnih določb, ki jih je prejšnje dni sprejela ustavotvorna skupščina. Njihovega zadnjega shoda se je udeležilo 4500 navdušenih poslušalcev.

Irska proti komunistom

Dublin, 20. oktobra. AA. Včeraj se je vsa Irska oddahnila. Vlada in cerkev sta preprečili izbruh državljanske vojne. Šoli so izjavili, da dober katolik ne more biti komunist.

Vlada pa je odredila energične ukrepe, da prepreči v vsej državi komunistično propagando. Izvršni odbor bo v kratkem razpustil vse organizacije, ki so delovale po direktivah Moskve.

Med te spadajo: »Irska republikanska stranka«, »Društvo irskih prijateljev sovjetske Rusije«, »Irska komunistična stranka«, »Društvo irskih poljedelskih delavcev«, »Odbor delavske revolucijonarne stranke«, »Zveza irskih brezposelnih delavcev« in »Irska delavska obrambna zveza«.

Senzacijone ne aretacije ravnateljev Kreditanstalta

Dunaj, 20. oktobra. AA. Vlada je odstavila 28 ravnateljev »Kreditanstalta«. Omenjeni zavod so sanirali s pomočjo posojila »Angleške banke«, ki je znašalo 4 in četrt milijona funtov. Odpuščene ravnatelje so obvestili, da morajo jamčiti s premoženjem za izgube.

Razen tega jamčijo predsednik upravnega sveta baron Louis Rothschild in drugi upravni svetniki. Vlada je odredila aretacijo bivšega generalnega ravnatelja »Kreditanstalta« Fritza Ehrenfesta. Omenjeni je bil zadnje čase zastopnik »Kreditanstalta« v Parizu. Vlada je znižala ravnateljem plače za 30% in odredila državnemu pravdništvu, naj pozove na odgovor vse, ki so zakrivili polom banke.

Spremembe v poštni službi

Belgrad, 20. oktobra. l. V »Službenih Novinah« so priobčene sledeče spremembe v poštni službi: Premeščene so: Na pošto v Ljubljano I. Ivana Windischer, uradnica 8 skupine na pošti na Viču; na pošto Ljubljana VI.; Glacer Marija, uradnica 8 skupine na pošti Ljubljana I.; na pošto na Vič Klemenčič Miroslava, manipulantinja 10 skupine na pošti Ljubljana I.; na pošto Maribor II. Radivan Terezija, manipulantinja 10 skupine na pošti v Novem mestu; na pošto v Novem mestu Čeh Josipina, manipulantinja 10 skupine na pošto v Maribor II.; na pošto v Tržič Smrdu Rozalija, uradnica 9 skupine na pošti Ljubljana I.; na pošto Ormož Šafarič Avrelija, manipulantinja 10 skupine na pošti v Ptuju; na pošto v Slov. Bistrici Štukelj Marija, uradnica 8 skupine na pošti v Sv. Lenartu pri Slov. Goricah.

Krščanska demokracija in mir

Paris, oktobra.

V nedeljo se je v Parizu vršila seja ekseku-tivnega odbora krščansko-demokratske internacionale. Seja je bila sklicana na predlog holandske krščansko-demokratske stranke z dnevnim redom: krščanska demokracija in razorožitvena konferenca v l. 1932. Seji je v odsotnosti francoskega pokojninskega ministra g. **Champetier de Ribesa** predsedoval pariški podžupan g. **Viktor Bucaille.** Seje so se udeležili predsednik in gen. tajnik holandske katoliške politične stranke, od nemškega centruma člani centruma **dr. Joos**, ga. **Weber**, konzul **dr. Stocky** in direktor »Germanie« **von Papen.** Francosko demokratsko stranko popularov so zastopali poslanci **Jean Lerolle, Paul Simon, Michelin, Boissard** in **Henry Simondet.** Poljsko krščansko demokratsko stranko je zastopal g. **Piatoriski.** Seji je prvič prisostvoval tudi opazovalec iz Jugoslavije. Pismena poročila so poslale stranke iz Švice, Avstrije in Čehoslovaške. Ogrski, romunski, litavski in španski delegati so se opravičili.

Krščansko-demokratska internacionala je tekom sedmih let svojega obstoja (ustanovila sta jo l. 1924 don Sturzo in Champetier de Ribes), dokazala upravičenost in nujnost svojega obstoja. V koordinaciji ciljev in sredstev so si krščansko-demokratske stranke Evrope hotele olajšati dosego smotra: ustvariti zbližanje in solidarnost evropskih narodov na krščanski podlagi. Katoliški centrum v Nemčiji je nosilec nemške državne politike, holandska in belgijska krščansko-demokratska stranka sta vodilni v svojih državah, francoska demokratsko-popularna stranka je ena najiskrenejših podpornic Briandove zunanje politike. Ko je Briand lansko leto izdal načrt o evropski uniji, je zaprosil podporo kršč. dem. strank. Tako je tudi na tej seji predsednik holandske katol. stranke sporočil delegatom, da ga je gener. sekretar Društva narodov mr. Drumond zaprosil, da naj preko eskekutive krščansko-demokratske internacionale izda parolo: **»Krščanski narodi Evrope zahtevajo, da razorožitvena konferenca v l. 1932 mora uspeti!«**

Idejni krog debate na sestanku je pokazal, kolike so težave, ki čakajo razorožitveno konferenco. Pa so bili to ljudje, ki se odločno priznavajo istem svetovnemu nazoru, ki jim narekuje duha in pota rešitve. Po dolgih pregovorih je sestanek ugotovil naslednje:

Evropa še danes po dvanajstih letih po zaključku svet. vojne ni v mirovnem stanju. Leta 1919 je bil ustvarjen umeten mir. Zato od konference v Ženevi pričakujemo, da bo zgradbi evropskega miru postavila psihološki in logični temelj.

Strupena gonja nacionalizma v Evropi nima danes več smisla in tira Evropo v propast. Evropski narodi morajo s pripravljenostjo za sporazum v Ženevi popustiti v pretirani cenitvi lastnega nacionalnega prestiža in tako priznati in nad vse postaviti avtoriteto Društva narodov, ki je po neuspehih zadnjih mesecev silno trpela.

Predvsem Nemčija stavlja v konferenco v l. 1932 velike zahteve. Konferenca naj po nemškem mnenju prizna enakost v pravicah in dolžnostih vseh članic Društva narodov. Po izjemnem položaju, v katerem se Nemčija nahaja po določilih versajskega pakta (omejitev nemške suverenosti), Evropa že od l. 1924 naprej krši čl. 8. pakta Društva narodov, ki pravi, da med seboj šteje le suverene članice na podlagi enakosti. Za celo Nemčijo je danes avtoriteta Društva narodov sporna; mednarodna načela urejene Francije se stavljajo v nasprotje načelom v ponižanju zagrenjene Nemčije. Nemški krščansko-demokratski politik ne more odstopiti od dolžnosti, da bi ne podprl poštenega dela nemške mladine, ki hoče pojem časti zvezati z ljubeznijo do domovine.

Francoski predstavniki odkrito priznavajo, da v svojem zagovarjanju sporazuma z Nemčijo često žanjejo plačila izdajalcev. Dinamiki nemške politične filozofije morajo dnevno stavljati nasproti trivijalna odkritja o tajnem oboroževanju, zgradbi trgovinske avijacije, ki je pravzaprav vojaška, o naraščanju hitlerjanstva. Toda po njih mnenju v območju mednarodnega zbližanja ne pridemo nikamor naprej. Priznavajo, da je avtoriteta Društva narodov sporna. Toda s filozofsko debato bomo še zadnji kamen, na katerem ženevska zgradba sloni, izpodnesli. Zagrabimo probleme s praktične strani. Mogoče ne želi nikdo drugi tako iskreno, da se avtoriteta Društva Narodov upostavi, kot ravno Francija. Res je, da je pojem varnosti nekaj subjektivnega. Toda dajmo mu mednarodno definicijo in mu poiščimo mednarodno rešitev. Sigurnost Nemčije, notranje- in zunanjepolitična, nam je zelo na srcu. Obstoj in ustalitev nemške demokracije ima za nas več vrednosti, ko pa nemška demilitarizirana zona in nedotakljivost versajske pogodbe. Vprašanje razorožitve ni glavna in edina rešitev. Uspeh konference v l. 1932 mora biti nova mednarodna solucija, ki naj zgradi pravno ogrodje solidarne Evrope. Boljševiška Rusija je uspela v izvedbi svojega petletnega načrta. Krščanska Evropa pa ne more uspeti, da bi si v mednarodno-pravnem območju ustvarila desetletni načrt, ki naj bi ustvaril popolnost Društva narodov. Tako smo z nemškimi delegati v popolnem skladu. Oboji hočemo dvig avtoritete Društva narodov. Vprašanje je le, katera rešitev je evropskim narodom psihološko nujnejša.

Tako prihajamo do zaključka, da je bistvo evropske krize kriza zaupanja med Francijo in Nemčijo. Kot katoličani pa moramo naglasiti, da sta bojazen in nezaupanje v katoliških vrstah zločin. Na mesto ozkosrčne nacionalne zaključenosti, moramo postaviti primarnost krščanskega poguma, ki mora iz svoje osebne uravnovesenosti črpati moči za rešitev vseh vprašanj.

Razorožitvena konferenca ne sme postati vzrok poglobitve razdora v Evropi. Zato opozarjajo delegati, da bo vsaka formula, ki ne bo psihološka, prazen udarec v vodo, ki bo Evropi več škodoval ko koristil. Kot krščanski politiki bodo zastavili vse svoje moči, da izsilijo uspeh razorožitvene konference in onemogočijo sleherno neiskreno rešitev.

Nadaljevanje sestanka se je nato preložilo na prvo nedeljo v januarju, ko bo tudi izdan skupen apel kršč. dem. strank Evrope. H koncu so navzoči podali poročila o položaju krščansko-demokratskega gibanja v posameznih državah Evrope.

R. Jurčec.

Nova taktika Japonske

Japonci grmijo, na tihem se pa pogajajo z Ameriko? — Društvo narodov išče nove formule

London, 20. okt. Svet Zveze narodov ni prišel še do nobenega pozitivnega rezultata, kar se tiče mandžurskega spora. Zastopniki velesil, ki so mislili, da bo že samo udeležba ameriškega delegata pri posvetovanjih Zveze imela za posledico zbližanje, so se morali prepričati, da se je položaj s tem samo kompliciral. Zato še zdaj ni sklicana javna seja Sveta in popolnoma negotovo je, kdaj se bo mogla sklicati. Med tem se zastopniki držav trudijo, kako bi našli kompromis, ki bi ga mogla sprejeti Japonska.

Na seji ministrskega sveta v Tokiu so konstatirali, **da položaj ni tak, da bi bila na mestu debata o tem, ali naj delegat Japonske zapusti Zvezo narodov ali ne. Pač pa bi Japonska Zvezo narodov takoj zapustila, kakor hitro bi ženevski areopag sklenil gospodarski bojkot proti Japonski. Japonska sicer sedaj ne protestira več proti navzočnosti ameriškega delegata pri razpravah o mandžurskem vprašanju v Zvezi narodov, nikakor pa ne more sprejeti dosedanjih predlogov Zveze, kako naj bi se konflikt s Kitajsko likvidiral.**

Sicer pa so zastopniki držav v Zvezi narodov spremenili svoje prejšnje mnenje. Izve se namreč, **da delegati ne mislijo več na aplikacijo § 16. pakta Zveze narodov, na podlagi katerega je smatrata onega člana Zveze, ki bi se protivil njegovim sklepom, eo ipso kot sovražnika, ampak se hočejo zopet vrniti k priljubljenemu poslu posredovanja.** Ker japonska nota od 18. t. m. kategorično izjavlja, da Japonska nima nobenih teritorialnih aspiracij v Mandžuriji, da pa bo svoje čete odpoklicala samo, kakor hitro bo Kitaj garantiral za življenje in imetje ondi naseljenih japonskih državljanov za sedaj in za bodoče, zato meni Zveza narodov, da bi se konflikt dal rešiti na ta način, da bi Zveza sama **prevzela odgovornost za varnost in za pravice Japoncev v Mandžuriji. Nato bi se lahko japonske čete evakuirale. Na tej podlagi bi se potem začela direktna pogajanja med Japonsko in Kitajsko.**

Medtem ko se Zveza narodov trudi za rešitev težkega mandžurskega vprašanja, **se ruska vlada slej ko prej zadrži popolnoma nevtralno.** »Pravda« napada v svoji zadnji številki tako Zvezo narodov kakor Ameriko, pa tudi Japonsko in Kitajsko. Pravi, da se Rusija samo zato ne vmešava v japonsko-kitajski konflikt, ker jo popolnoma absorbira pjatiletka. Moskovski listi napadajo ameriško Unijo, češ, da je na tihem v dogovoru z Japonci, oziroma, da hoče s svojim nastopom v Ženevi samo od Japoncev iztisniti kakšne koncesije v svoj prid na Daljnem Vzhodu. Toda ti napadi razodevajo slabo vest sovjetov. Pariško časopisje trdi namreč kategorično, **da so sovjeti popolnoma sporazumljeni z Japonsko glede razdelitve interesnih sfer v Mandžuriji.**

Dobro informirani angleški listi pa so mnenja, da utegne na informacijah sovjetskega tiska biti vendarle nekaj resnice. Japonci — tako menijo Angleži — ne mislijo na vojno s Kitajsko, čeprav jim niti v glavo ne pade, da bi Mandžurijo zapustili. **Pač pa hočejo pridobiti časa, da se domenijo z Ameriko, kako naj bi se mandžursko vprašanje rešilo v sporazumu z njo.** Ko bi bilo to vprašanje rešeno, pa bi tudi Zveza narodov imela lažje stališče, ker bi enostavno potrdila, kar bi se Tokio in Washington med seboj domenila. Zato zdaj Japonska ne protestira več proti navzočnosti ameriškega delegata pri sejah Zveze narodov in je tudi napram Zvezi postala bolj odjenljiva.

London, 20. okt. Kakor poročajo japonski viri, je maršal Čansuljan, bivši kitajski guverner Mandžurije, odredil koncentracijo čet v okolici Činčoua.

300 kitajskih vojakov, ki so dezertirali od svojih čet in se posvetili roparstvu, so 18. t. m. napadli korejsko naselbino v Tungliau in ubili več japonskih podanikov.

Washington, 20. okt. AA. Japonski veleposlanik je obvestil zunanjega ministra Stimsona, da je japonska vlada odstranila iz Mandžurije svoja letala za bombardiranje in da bo umaknila svoje čete onkraj reke Yalonet.

London, 20. okt. tg. Z ozirom na vesti iz Tokija, češ, da je Kitajska naprosila Anglijo in Francijo, naj pošljeta v Mandžurijo svoje čete, kar pa da sta ti dve državi odklonili, izjavljajo iz Foreign Officeja, da tam o taki kitajski zahtevi ni nič znanega.

Tudi Amerika noče zamere z Japonsko

Newyork, 20. okt. tg. Do sedaj ameriški državni departement niti v Nankingu niti v Tokiu ni izročil svojih not, ker še ni prišlo formalno obvestilo o sklepih, sprejetih v Ženevi. Udeležba Amerike pri akciji Zveze narodov pa je sploh postala dvomljiva, ker hočejo preprečiti neugodno razpoloženje Japonske nasproti Združenim državam. Po vsem tem se zdi, da bo Zveza narodov naenkrat v silno smešni situaciji. Tako Amerika kakor Japonska prezirata njeno avtoriteto, ker se bosta verjetno mimo nje in preko nje zedinili na račun — Kitajske.

Brüning bo branil ustavo

Energični ukrepi proti fašizmu

Berlin, 20. okt. Dogodki v Braunschweigu so silno vznemirili vladne kroge. Iz izjave, ki jo je podal časnikarjem notranji minister dr. Gröner, je razvidno, da namerava osrednja nemška vlada z vso odločnostjo zatreti Hitlerjeve poskuse, da bi v Nemčiji uvedel sistem kazenskih pohodov proti političnim nasprotnikom, kakor so ga v Italiji izvajali Mussolinijevi fašisti, preden so prišli na vlado. Hitler očividno dela po fašističnem vzoru in bi rad z nasiljem vpeljal v državo nered, da bi potem splošno zmešnjavo izrabil za zadnji naskok.

Vojni minister Gröner, ki je obenem notranji minister, je dejal, da so dogodki v Braunschweigu pokazali, da je bila potrebna združitev notranjega in vojnega ministrstva v rokah enega ministra. Vlada bo z vso odločnostjo nastopila proti terorizmu, ki bi hoteli z nasiljem izpremeniti ustavo in uvesti v državo fašistične in boljševiške sisteme v uveljavljanju političnih strank. Krvava obračunavanja se morajo na vsak način preprečiti. Ako bo potreba, bo notranji minister izposloval od predsednika republike dovoljenje za drakonične ukrepe. Minister bo nastopil brezobzirno proti kršilcem javnega reda. Gorje tistemu, ki se bo dotaknil policijskih uslužbencev. **Dr. Gröner si je postavil za prvo nalogo, da odstrani mladino z ulic, da jo spravi zopet v red in jo tudi duševno ozdravi. Mladina mora proč od propovednikov političnega ekstremizma.**

V političnih krogih prevladuje mnenje, da si je Hitler prej škodil kakor koristil s svojim nastopom.

Otroci - žrtev znanstvene zmote

Pretresljiva izpoved profesorja dr. Deyckeja

Lübeck, 20. okt. V lübeškem procesu je danes nastopil bistveni obrat. Prof. dr. Deycke se je v petek pri zaslišavanju zrušil in je moral ostati nekaj dni v postelji, da se je opomogel. Sedaj se je toliko opomogel, da je zopet mogel biti zaslišan. Na obrazu se mu vidi, da je silno veliko trpel. Ves je bled in prepaden. Predsednik komisije mu je dovolil, da se sedé zagovarja. Toda takoj v pričetku razprave se je Deycke dvignil in prosil za besedo:

»Dovolite mi, da se dvignem, kajti povedati imam nekaj zelo važnega. Rad bi se vrnil na opombo dr. Freya pri zadnjem zaslišavanju, da bi bilo najbolje, da očitno priznam, da sem se v serumu, ki sem ga otrokom dajal, zmotil. Že v petek sem se javil k besedi, a predsednik je mojo gesto prezrl.

Takrat v letu 1929. nisem bil le prepričan, da Calmettov preparat ni škodljiv, temveč uverjen sem bil, da je pravi blagoslov. Sedaj pa priznavam, da sem bil žrtev znanstvene zmote. Prišel pa sem do tega sam zadnje poldrugo leto, ko sem se znanstveno in najintenzivnejše s serumom bavil.

Če me zaradi moje zmote obsodite, nič ne de. Ne bojim se ljudi in tudi ne smrti. Neštetokrat sem zadnjih 18 mesecev zahrepenel, da me zagrne noč, ker me je mučila strašna misel, da se je prav meni moralo kaj takega primeriti. Obžalujem, da se je to zgodilo, a tedaj sem bil uverjen, da delam prav.«

Tu je profesorju zastala beseda. Videlo se mu je, kako lovi za besedami. Ustnice so se mu gibale brez glasu. V dvorani je vladala smrtna tišina. Polagoma se je Deycke opomogel in nadaljeval:

»Večkrat se mi je očitalo, da sem zaprt človek in da ne morem izraziti, kaj me teži. Toda čutim, da tukaj moram govoriti. Nesrečni starši nedolžnih otrok imajo do tega pravico. Razumeli boste, da sem tem bolj strt, ker se je baš meni, ki sem si stavil za življenje nalogo ozdraviti tuberkulozo, to primerilo, to mojo voljo naj mi nesrečni starši štejejo v dobro.

Moje prepričanje je bila zmota. Če kaznujete, prav, kriv sem edinole jaz in nihče od mojih sodelavcev-zdravnikov.«

Zaradi Deyckejeve zmote je umrlo, kakor znano, 80 otrok. — Razprava se bo nadaljevala.

Matuškove izpovedi

Berlin, 20. oktobra. ž. Policija je proučila izpovedbe aretiranega Matuške ter ugotovila, da so njegove izpovedbe povsem točne. Isto tako se potrjujejo vesti, da je neki gostilničar takoj po atentatu pri Jüterborgu izjavil, da je bil Matuška takoj po atentatu v njegovi gostilni. Gostilničarju se je zdel zelo sumljiv radi tega, ker se od vseh drugih gostov edini ni razburjal, kakor da bi mu bilo vseeno, kaj se je zgodilo. Gostilničar ga je točno opisal takoj po atentatu, vendar pa policija ni obračala na njega nobene pozornosti, ker je bila ravno zaradi njegovega mirnega zadržanja prepričana, da z atentatom ni v nobeni zvezi. Značilno je, da se je Matuška pri obeh atentatih v Jüterborgu in Biatorbagyu obnašal popolnoma drugače. V Jüterborgu se je pokazal popolnoma desinteresiranega, medtem, ko je atentat pri Biatorbagyu opisal svojim svojim stanovalcem zelo živo in točno, kar kaže izredno sposobnost Matuške, da izbriše sledove svojega zločinskega početja. V Jüterborgu je dobro vedel, da bo najlepše prišel iz mrež policije, če se drži mirno. Medtem pa je bilo v Biatorbagyu nasprotno. Dobro je vedel, da so vse meje bile zaprte in da je bila z veliko naglico uvedena najstrožja preiskava, pa se je vsled tega ranil in pomešal med potnike ter mu je na ta način brez posebnih težav uspelo pobegniti na Dunaj. Ker pa je na Dunaju kazal neke vrste bahavost in vsakemu govoril, kako je bil udeležen kot potnik pri strašni eksploziji, se je zazdel sumljiv ter ga je policija aretirala. Policija v Berlinu je prišla do spoznanja, da so izjavam gostilničarja pri Jütenborgu polagali premalo pozornosti, ter da so mnogi ljudi po nepotrebnem izpustili, ne da bi jih pregledali. To dejstvo jasno dokazuje, da je treba v takih slučajih aretirati vse osebe, ki so v bližini ter točno preiskati kdo je zločinec in kdo je nedolžen.

Zadnja poročila

II. balkanska konferenca

Carigrad, 20. okt. AA. Danes dopoldne ob 10 je bila svečano otvorjena v dvorani Dolma Bakče druga balkanska konferenca. Poleg članov vseh balkanskih delegacij so prisostvovali otvoritvi poslaniki tujih držav, veliko število narodnih poslancev in številne ugledne osebnosti. Predsedniško mesto je zavzel turški delegat Hasan bej, poleg njega pa sta sedela predsednik turške vlade Izmet paša in turški minister za zunanje zadeve Tevčik Ruždi bej. Godba je zaigrala himne balkanskih držav, nakar je predsednik konference Hasan bej otvoril s pomembnim govorom drugo balkansko konferenco. Za njim so govorili šefi raznih delegacij. Zadnji je govoril predsednik turške vlade Izmet paša, ki se je zahvalil prisotnim članom delegacij v imenu turške vlade za prisotnost ter izrazil upanje, da se bo to delo, ki se je začelo s toliko voljo in iskrenostjo, končalo s srečnimi rezultati. Na predlog grškega delegata Papanastazija je bil izvoljen za predsednika konference turški delegat Hasan bej, nakar so bile prečitane brzojavke in pisma, v katerih razne ugledne osebnosti pozdravljajo konferenco in izražajo upanje v njen uspeh. Danes popoldne je bila prva seja raznih odborov konference.

Vihar v poljskem sejmu

Varšava, 20. okt. tg. Poljski sejem je začel danes razpravo o novem poslovnem redu, katerega opozicija ostro napada, ker smatra, da bi s takim poslovnim redom bila svoboda govora skrajno ogrožena. Med razpravo je prišlo do burnih prizorov. Na povelje sejmskega maršala je nastopila sejmska straža in odstranila opozicijo. Vladni predlogi bodo seveda gotovo sprejeti.

Novi ropi v Budimpešti

Budimpešta, 20. okt. tg. Kakor je videti, včerajšnja nagla izvršitev smrtne obsodbe izjemnega sodišča v Budimpešti ni dosti učinkovala, ker so danes popoldne zopet trije mladi ljudje roparsko napadli staro trafikantinjo v Budimpešti. Policija je dva storilca prijela, tretji pa je ušel. Ni izključeno, da bo izjemno sodišče tudi v tem primeru izreklo smrtno obsodbo.

Praga, 20. okt. AA. Znana češka gledališka umetnica Landova-Horikova, ki je bila med drugim odlikovana z redom sv. Save in ki je bila znana tudi jugoslovanskemu umetniškemu občinstvu z gostovanj po Jugoslaviji, je umrla danes v 62. letu starosti.

Velikanski nočni požar

Ljubljana, 20. oktobra.

Nocoj okrog devetih je začelo žareti nočno nebo onstran Ljubljane nekako v smeri čez Barje proti Borovnici. Okrog pol 10 je bilo nebo naravnost strahotno rdeče razsvetljeno od velikega nočnega požara. Krvavi sij ognja je bil viden po vsej Ljubljani in tja doli proti Zalogu, kakor tudi po drugi okolici. Odnekod iz velike daljave je v tihih predmestnih ulicah bilo slišati obupni glas sirene, ki je nekje daleč klicala na pomoč. Redki pešci, ki so v tem času bili na ulicah, so postajali in ugibali, kje bi gorelo. Eni so mislili, da gori na Viču kaka tovarna.

Na gasilski in reševalni postaji so bili sicer tudi obveščeni, da gori nekje v okolici. Toda brez poziva ne smejo iti gasit. Zato tudi tu niso vedeli, kje prav za prav gori.

Šele kasneje smo dobili poročilo, da je menda izbruhnil ogromni požar v Podpeči, kjer je okrog 9 bilo v plamenih osem gospodarskih in stanovanjskih poslopij. Na kraj požara je prihitelo gasit in reševat osem požarnih bramb, ki so končno strašni ognjeni element udušile. Tega poročila nismo mogli več kontrolirati, zato ga podajamo tako, kakor smo ga prejeli.

Vsekakor je res, da je krvavordeči sij na obzorju ob tričetrt na 10 začel bledeti in se je počasi izgubil — znamenje, da je razširjanje požarne nesreče bilo ustavljeno in ogenj udušen.

Dunajska vremenska napoved. Hitro pooblačenje. Nastop mrzlih severozapadnih vetrov. Padavine. V višjih legah sneg. Potem pa spremenljivo vreme s hitro menjajočimi oblaki in padavinami. Zelo hladno.

„Ljudstvo se mi smili!“

Dajte revežem jesti - pozivlje ljubljanski škof verne Slovence

Ljubljana, 20. oktobra.

Ljubljanski knez in škof dr. Gregorij Rožman je izdal prekrasno pastirsko pismo, v katerem pozivlje vse vernike k dejavni ljubezni do trpečih:

»Gregorij, po božji in apostolske stolice milosti škof ljubljanski, pozdravlja v usmiljenem Srcu Jezusovem vse vernike škofije.

Huda beda, v kateri živijo mnoge družine naše škofije, me sili, da se obračam z iskreno prošnjo na vas, predragi verniki, za pomoč. Slaba letina in pomanjkanje dela in s tem zaslužka sta vzrok velike bede, ki preti, da bo postala še hujša v zimi, ki je pred durmi. Zlasti so otroci, lačni in slabo oblečeni, vredni našega usmiljenja. Ko vso to bedo premišljujem, se mi zdi, da slišim Gospoda Jezusa, ki gleda to bedno množico in pravi: »Ljudstvo se mi smili (Mt 15, 32) in nas opominja kakor nekoč apostole: »Dajte jim jesti« (Lk 9, 13)!

Poslušajte vsi glas Gospodov in izkažite v teh hudih časih bednim svojim bližnjim usmiljenje in ljubezen. To je naša sveta krščanska dolžnost. Zdaj nam daje Bog priložnost, da v dejanju pokažemo, kako resna nam je Njegova prva in največja zapoved: »Ljubi Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem in vso dušo in vso močjo in vsem mišljenjem, in svojega bližnjega kakor samega sebe« (Lk 10, 27). Izpolnjevanje te zapovedi je znak pravega kristjana, resničnega učenca Kristusovega. Dela ljubezni do bližnjega so bila v vseh stoletjih cerkvene zgodovine najbolj jasen dokaz resničnega krščanstva in tudi danes bo svet na tem, kako dejansko ljubezen bližnjemu izkazujemo, spoznal, koliko smo res Kristusovi in se smemo kristjane imenovati. Še vedno velja beseda sv. apostola Pavla: »Vi ste namreč poklicani k svobodi . . ., da drug drugemu služite z ljubeznijo. Zakaj vsa postava se dopolnjuje v eni besedi, namreč: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe« (Gal 5, 13. 14).

Ne zapirajte src in rok pred revežem, saj je tudi on stvar božja, tebi enak po svojem človeškem dostojanstvu, z isto dragoceno krvjo Sina božjega odrešen kakor ti; namenjen za nebesa kakor ti. Že po Mozesu je Bog izvoljenemu ljudstvu skrb za reveže položil na srce: »Ako kdo izmed tvojih bratov obuboža v deželi, ki ti jo bo dal Gospod, tvoj Bog, ne zakrkuj svojega srca in ne stiskaj svoje roke, temveč odpri jo ubogemu. Ne bo manjkalo ubogih v deželi tvojega bivanja: torej ti zapovem, da odpiraš svojo roko svojemu potrebnemu in ubogemu bratu, ki prebiva s teboj v deželi« (5 Moz 15, 7. 8. 11). Ako je že v Stari Zavezi Bog tako ukazal, koliko bolj nas veže v Novi Zavezi dolžnost pomagati vsakemu bednemu bližnjemu, ko nam je Jezus Kristus dal novo zapoved ljubezni do vseh ljudi in je s svojim življenjem in trpljenjem dal zgled največje ljubezni.

Nikar ne mislite, dragi verniki, da bo miloščina, ki jo daste v pomoč in podporo bednim in revnim, vam v škodo, da boste zaradi nje manj imeli. Prav nasprotno! Saj veste, da Bogu posojuje, kdor revežu daje. Bog je miloščini, z ljubečim srcem dani, obljubil svoj poseben blagoslov. »Kdor je nagnjen k usmiljenju, bo oblagodarjen, ker od svojih kruhov daje revežu« (Preg 22, 9), pravi sveto pismo. Na drugem mestu zopet je zapisana ta-le božja beseda: »Kdor ubogemu daje, mu ne bo pomanjkovalo; kdor pa prošnjika zaničuje, bo pomanjkanje trpel« (Preg 28, 27). Kolikokrat ste se že prepričali v svojem življenju, da je vse vaše delo zastonj, ako ni blagoslova od Boga. Vprav letošnje leto je v mnogih krajih škofije suša ali toča uničila ves pridelek. Kaj vam je prineslo delo drugega kakor trud in skrb? Vidite, predragi v Gospodu, kako potreben je božji blagoslov našemu delu. Pritegne ga na nas po besedi Boga samega dobrodelnost, s katero pomagamo revnemu bližnjemu. »Blagor mu, kdor se spominja ubogega in potrebnega, njega bo Gospod rešil hudi dan« (Ps 40, 2). Da si pridobite za bodočnost božji blagoslov, da vam ne bo nič primanjkovalo, da si zagotovite rešitev v hudih dneh, ki nam grozijo, izkazujte usmiljenje in pokažite dejansko živo vero, brez katere ni zveličanja. Ne bodite podobni onim, ki samo z besedo izkazujejo ljubezen, z dejanjem pa ne, in o katerih govori sv. Jakob: »Ako sta brat ali sestra brez obleke in nimata vsakdanjega živeža, pa jima kdo izmed vas reče: Pojdita v miru, pogrejta se in se nasitita, pa jima ne daste, kar je potrebno za telo, kaj to pomaga? Tako je tudi z vero, če nima del: sama za se je mrtva« (Jak 2, 15. 16. 17). Mrtva vera k večnemu življenju nič ne pomaga.

Dejanska ljubezen do bližnjega ima še drug jako važen učinek v nas samih. Jezus sam nas je opozoril na to: »Blagor usmiljenim, zakaj ti bodo usmiljenje dosegli« (Mt 5, 7). V usmiljenje božje stavimo mi grešniki svoje zaupanje, da nam bo Bog odpustil naše grehe v tem življenju, da bomo prišli očiščeni in v posvečujoči milosti pred natančnega in neizprosnega pravičnega Sodnika. Z deli usmiljenja si nekoliko zaslužimo to božje usmiljenje, katero nam bo vsem nekoč zelo, zelo potrebno. Sv. Peter trdi: »Pred vsem imejte močno ljubezen med seboj, ker ljubezen pokrije množico grehov (1 Pet 4, 8). Ljubezni se Bog ne ustavlja. V ljubezni nam odpušča grehe, z deli ljubezni si to božjo ljubezen najbolj zaslužimo. Za svoje grehe in še za grehe drugih moremo zadostiti z dobrodelnostjo. Vsi pa sami vidite, koliko se danes greši, kako se skrunijo Gospodovi dnevi, kako zasužnjuje razbrzdanost, nesramežljivost in nečistost ljudi, kako pozabljajo Boga in hlepe le po zemskih užitkih, koliko krivic se zgodi, kako mnoge vodi brezsrčnost in trdosrčnost, da ne gledajo na bedo bližnjega, ampak le na svoj čezmerni dobiček. Saj morajo vsi ti javni in tajni grehi izzvati božjo pravičnost, da pusti svet drveti v lastno pogubo. Z dobrodelnostjo pa moremo zaustaviti božjo pravično jezo, z deli ljubezni do bližnjega se odkupimo svojih grehov in postanemo deležni božjega usmiljenja. Sprejmimo nasvet, katerega je dal prerok Danijel kralju Nabuhodonozorju: »Stori po mojem nasvetu ter odkupi se svojih grehov z miloščino in svojih krivic z usmiljenjem do ubogih, morebiti ti bo odpustil Bog tvoje grehe« (Dan 4, 24).

Končno pa, saj poznate vsi Jezusovo besedo o sodbi, ki vsakega izmed nas čaka. Sodil nas bo po naših delih. Karkoli smo dobrega storili kateremukoli človeku, to vzame Jezus kakor da smo njemu storili in tako nam tudi najmanjše dobro delo po božje povrne. Zdaj v teh bednih časih si naberimo z dobrodelnostjo zasluženja, da bomo vredni slišati ob svoji smrti večno osrečujoče besede Sodnikove: »Pridite, blagoslovljeni mojega Očeta, prejmite kraljestvo, ki vam je pripravljeno od začetka sveta. Zakaj lačen sem bil in ste mi dali jesti . . . nag sem bil in ste me oblekli . . . Resnično, povem vam: kar ste storili kateremu izmed teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili« (Mt 25, 34. 35. 36. 40).

Da pa bo vaša dobrodelnost prišla res v pomoč najbolj potrebnim in vrednim, jo je treba urediti. Vsaka župnija ima svoje uboge, katerim mora najprej pomagati. V večjih krajih, mestih in delavskih naselbinah, pa je toliko bede, da je župnije same ne morejo premagati, tam moramo vsi priskočiti na pomoč. Mnogi kraji pa so radi suše in slabe letine na splošno v takem pomanjkanju, da je širša in dobro urejena dobrodelnost potrebna, ako se naj vsaj za najhujšo silo pomaga. V ta namen naj osnuje vsaka župnija dobrodelne odbore, ako še nima ustanovljenega kakega dobrodelnega društva, ki bi moglo prevzeti to nalogo. Ti odbori naj predvsem ugotovijo domače uboge, zlasti otroke, kateri nujno rabijo pomoči, nadalje naj organizirajo zbiranje prostovoljnih prispevkov v denarju, živilih in oblačilih za domače in druge potrebne. Vso dobrodelno akcijo v škofiji pa bo vodila Karitativna zveza v Ljubljani, to je zveza vseh dobrodelnih društev, ki bo dajala navodila in oskrbela pravično razdelitev darov. V vsaki župniji naj se na primerno nedeljo napravi darovanje za te dobrodelne namene. To darovanje naj bo v zahvalo za dosedanji božji blagoslov in v iskreno prošnjo, da naj nas Bog reši hujšega in pripelje kmalu v boljše čase.

Predragi verniki! Vaša dobrodelnost bodi Bogu posvečena, naj bo kakor služba božja. Zaradi Boga pomagajte, za to žrtvujte, da v teh težkih dneh v višji in popolnejši meri izpolnite zapoved ljubezni. Ljubezen do Boga in do bližnjega naj vas vodi in nagiba, da vsak po svoji možnosti lajšate bedo mnogoterih. Združujte dobrodelnost z molitvijo. Sveti Oče Pij XI. je izdal 2. oktobra letos okrožnico, v kateri nas poziva, da vse storimo, kar moremo, da v letošnji zimi pomagamo neštetim bednim in stradajočim. A poziva nas tudi k molitvi. »Vsi, tudi najplemenitejši človeški napori so brez božje pomoči nezmožni, zato se obrnimo k delivcu vseh dobrih darov z iskrenimi prošnjami, da po svojem največjem usmiljenju ukaže, da napočijo srečnejši časi.« Ker pa je po papeževem prepričanju sedanje bede v veliki meri krivo čezmerno oboroževanje in pripravljanje na novo vojno med narodi, ki požre toliko gmotnih sredstev, katerih potem nedostaja za najnujnejše življenjske potrebščine ljudem, želi sv. Oče, da bi s posebno tridnevnico pred praznikom Kristusa Kralja sprosili trajen mir, v katerem bi mogla vzcveteti splošna blaginja. Kakor dobri in poslušni otroci poslušajmo glas skupnega očeta in namestnika Kristusovega ter se združimo v molitvi, da izprosimo od Boga skrajšanje teh hudih dni pomanjkanja in bede. Posebno prosim vse dobre in požrtvovalne duše, ki so se v redovniškem življenju Bogu posvetile ali pa v svetu pobožno žive, da pri vsakdanjem sv. obhajilu Jezusa prosijo usmiljenja in pomoči v zmislu želje sv. Očeta in pa za to, da bi se v srcih vernikov, zlasti tistih, ki so oblagodarjeni s premoženjem, vzbudila požrtvovalna ljubezen in neizčrpljiva radodarnost do bednih.

Z obojim, z dobrodelnostjo in molitvijo, lajšajmo bednim težke skrbi, da si bomo zaslužili odpuščenje grehov, blagoslov pri delu in večno povračilo v nebesih. Storimo to, predragi verniki, da bo sedanji čas bednim prinesel pomoč, nam vsem pa poživil vero, poglobil ljubezen in napolnil naše življenje z večnostnimi vrednotami.

Vsem onim, ki so pomoči potrebni, in onim, ki so pripravljeni pomoč nuditi, pošiljam nadpastirski blagoslov. Presveto Srce usmiljenega Jezusa bodi vsem tolažnik in plačnik. Amen.

† Gregorij, škof.

Pomoč stradajočim

Po navodilih sv. Očeta in v zmislu zgornjega pastirskega lista odrejam:

1. V vsaki župniji naj župnik takoj osnuje dobrodelni odbor, katerega naj tvorijo odbori že obstoječih dobrodelnih društev. Kjer teh ni, naj jih nadomesti odbor katoliške akcije. Ta odbor naj skrbi za domače potrebne in za širšo dobrodelno akcijo pod vodstvom Karitativne zveze (Ljubljana, Poljanska cesta 30).

2. V vseh cerkvah (prosim izrečno tudi samostanska predstojništva in duhovnike na podružnicah) naj se vrši darovanje, oziroma pobiranje v puščico za pomoč bednim. Denar naj se pošlje takoj po izvršeni zbirki škofijskemu ordinariatu. Za darovanje se zdi najprimernejša zahvalna nedelja, razen če letos zunanje okoliščine to odsvetujejo.

3. Molitvena akcija naj se izvede tako, da se opravi tridnevnica, če mogoče, pred praznikom Kristusa Kralja, če ne pa ob primernem času pozneje. Ako se tridnevnica združi z roženvensko pobožnostjo, se pristavi običajnim molitvam še molitev v katerikoli nadlogi (Cerkveni molitvenik, str. 259). Ako pa se vrši tridnevnica posebej, naj se molijo litanije sv. Jožefa in molitev v katerikoli nadlogi, priporoča se pa tudi sv. rožni venec.

† Gregorij, škof.

Kam z umobolnimi

Ljubljana, 10. okt.

Že ponovno smo opozarjali na težko krizo, v kateri se nahajajo naše umobolnice. Naval duševno bolnih je tako velik, da je vsako prosto mesto takoj zavzeto. Samo na opazovalni oddelek ljubljanske bolnišnice je vloženih 80 prošenj za sprejem in to so sami težki slučaji! Bolnišnica pa ne more nikogar sprejeti. Zadnji prošnji bo mogla bolnišnica ugoditi šele meseca maja, torej bo moral revež osem mesecev čakati, predno ga bodo mogli sprejeti.

Danes se je pripetil v bolnišnici v tem oziru pravi socialni škandal. Od nekod iz ribniške okolice so pripeljali blazno žensko. Ta ženska je svoji okolici skrajno nevarna, saj je hotela vse pobiti s sekiro. Trije močni možje so imeli dovolj dela, da so jo za silo ukrotili. Bolnišnica pa je ni mogla in je ni smela sprejeti, čeprav je bilo na prvi pogled jasno, da je ženska blazna. Njeni svojci še niso namreč vložili prošnje za sprejem in če bi jo, bi morali čakati do srede prihodnjega leta. Do tedaj pa ženska lahko pobije vso vas. Ženska je morala prebiti vso noč in vse dopoldne v čakalnici bolnišnice. Krika in izbruhov blaznosti si ni mogoče predstavljati, ki ga je ta ženska počela v čakalnici. Nato pa so jo vozili po raznih uradih in k psihijatrom. Nazadnje so jo odpeljali na bansko upravo in jo tam pokazali. Efekt je bil, da je banska uprava zahtevala od bolnišnice, naj to bolnico sprejme. To se je končno res zgodilo. Kaj pa bi bilo, če njeni sorodniki sploh ne bi prišli na misel odvesti in pokazati jo na banski upravi?

Vemo za slučaj, kjer duševno bolno dekle pohujšuje vso okolico. To dekle še vedno čaka na sprejem v umobolnico. In takih slučajev je vse polno.

Pri vsem tem pa bi se z dobro voljo le dal dobiti prostor. Iz prisilne delavnice so že davno prestavili vzgajališče v Ponoviče. Tam je sedaj osem lepih sob — povsem praznih. Do 120 duševnih bolnikov bi našlo notri prostora, to se pravi, prav vsi dosedanji bolniki. Tudi postelje bi se dale dobiti, saj je menda v nekdanji zasilni bolnišnici še cela zaloga postelj. Tudi bi bil čas, da se že enkrat pospeši preureditev Novega Celja, ki je bilo določeno za novo umobolnišnico. Kriza s skrbjo za duševno bolne kriči do neba!

Strela užiga jeseni

Maribor, 20. oktobra.

Za pozno jesen nenavadna katastrofa se je pripetila te dni v Svetinjah pri Jeruzalemu. Nagloma se je pooblačilo in med silovito nevihto je udarila strela v hišo cerkvenega ključarja in posestnika Franca Novaka v Trsteniku. Ker je bila streha na hiši slamnata, poslopje samo pa staro že nad sto let, je bilo kar naenkrat v plamenih, ki so se razširili tudi na svinjak in hlev.

Prihitela je sicer kmalu pomoč, na mestu požara je bilo tudi več požarnih bramb, med temi radomerska z motorko, toda rešiti ni bilo mogoče mnogo. Samo konje in krave se je posrečilo spravit iz hleva, dočim je ostalo vse požrl plamen. Zgorelo je 16 vozov sena, 15 svinj, žito in ostali pridelki ter vse, kar je imel v hiši, tako, da so si domači rešili le golo življenje. Škoda je ogromna, zavarovan pa je le za malenkostno vsoto. Pri gašenju je zadobil hišni gospodar težke opekline.

Zadnja pot bogoslovca Küzme

Murska Sobota, 19. oktobra.

Včeraj popoldne so v Bogojini položili k smrtnemu počitku truplo bogoslovca Jožefa Küzme. Pogreb je bil tako veličasten kakor ga je imel njegov dušni oče veliki pokojnik Baša.

Okrog 11 se je pripeljal ravnatelj mariborskega bogoslovja, mil. g. kanonik dr. Cukala in z njim 20 bogoslovcev. Takoj po prihodu je bila za rajnika slovesna črna sv. maša. Maševal je eden izmed sošolcev pokojnega bogoslovca.

Pogreb se je začel popoldne ob dveh. Na domu pokojnega se je zbralo od blizu in daleč okrog 2000 ljudi. Mnogo ljudi je prišlo celo iz M. Sobote in Dol. Lendave. Razen navedenih Mariborčanov so prišli na pogreb g. dekan Jerič z obema gg. kaplanoma iz D. Lendave, urednik »Novin« Kolenc, zastopnik soboške bolnišnice g. Remic, zastopstvo iz Martinišča, zastopnik K. A. D. »Zavednost«, učiteljstvo, gasilci, Marijina družba itd. Pogrebne obrede je začel g. ravnatelj dr. Cukala. Po končanih molitvah so gg. bogoslovci zapeli žalostinko »Vigred«. Nato se je začel veličasten sprevod. V cerkvi so se opravile mrtvaške »večernice« in »libera«. Gospod ravnatelj je nato spregovoril krasne poslovilne besede. Jokala je vsa cerkev. Na pokopališču sta se od pokojnika poslovila gosp. Poteko, generalni prefekt bogoslovja in akademik g. Momčec, zastopnik Zavednosti. Bogoslovci so zapeli žalostinko »Pomladi vse se veseli«. Nato je udarila gruda ob krsto in pokojnega bogoslovca je zagrnila zemlja.

S smrtjo bogoslovca Küzme je zadela vso Slovensko krajino velika izguba. Bil je eden najbolj idealnih. Že v dijaških letih je vodil mladino bogojinske župnije. Živo se je udejstvoval pri katoliškem dijaškem pokretu v Slov. krajini. V bogoslovju je za bodočnost snoval načrte. Letos bi moral peti sv. mašo. Bolezen mu tega ni dopustila. Ko so se drugi tovariši veselili, je on vzdihoval in jokal po zdravju.

Bog ga je poklical v večni vinograd po plačilo za težko večletno trpljenje. Ta misel nas tolaži ob težki izgubi.

FOTOAMATERJI! Vse fotopotrebščine dobite v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Zahtevajte cenik!

Žrtve surovosti

Ljubljana, 20. oktobra.

Kakor da še ne bi bilo dovolj žrtev nezmiselnih fantovskih spopadov in kakor da fante nikakor nobena stvar ne more spametovati, je prišlo v nedeljo poleg ostalih žalostnih dogodkov, o katerih smo že poročali, še do nadaljnjih pretepov, o katerih moramo danes poročati. Ljubljanska bolnišnica je danes sprejela še nadaljnje tri žrtve spopadov, surovosti in podivjanosti.

V Velikem Cerniku so se v nedeljo stepli v vaški gostilni fantje. Dva brata in še neki tretji so navalili na 22 letnega Janeza Majcna, sina posestnika, iz vasi Češnjice v občini Št. Rupert. Trije napadalci so Majcna temeljito obrcali in oklali. Majcen je dobil sedem vbodov z nožem. Njegovo stanje je skrajno nevarno.

Tudi v Lučah so se fantje stepli. 26 letni posestnikov sin Anton Fabjan iz Luč 28 se je v gostilniškem prepiru zavzel za svojega brata, ki so ga ogrožali drugi fantje. Skupil jo je pa sam. Nekdo ga je sunil z nožem v trebuh. Tudi Fabjanovo stanje je nevarno.

V vasi Ronice pri Jesenicah pa je bila neusmiljeno pretepena 40 letna uboga, nekoliko slaboumna Antonija Šivic. Ta je pukala na polju repo, ko je prišel mimo neki Tone. Beseda je dala besedo. Tone je pograbil bližnji kol ter pričel neusmiljeno tolči. A to mu je bilo še premalo! Skočil je še v sosednjo hišo, pograbil kramp ter je vnovič pričel živinsko tolči po ubogi ženski. Na žive in mrtve žlake pretepeno siroto so danes s težkimi notranjimi poškodbami prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Reva ima polomljena vsa rebra in zdravnik dr. Marčič na Jesenicah je ugotovil, da se je eno rebro zarilo celo v pljuča. Več ko dvomljivo je, če bo sirota kaj dolgo živela.

Litija, 20. oktobra.

V nedeljo popoldne sta pri prijatelju, nekem kmetu v velikem vrhu, pila delavca Mahkovec Jože iz Litije in Okorn Franc. Proti večeru sta se vračala domov v Litijo. Ko sta prišla mimo neke hiše v Velikem vrhu, je za njima pritekel delavec S. Friderik, zgrabil Okorna, ga vrgel ob tla in zagnal po hribu dol. Potem je zaklical za njim: »Tebe moram danes zaklati.« In že je zamahnil proti Mahkovcu, ki je zbežal po hribu navzdol. Zadel ga je v hrbet pod levo lopatico in ga z žepnim nožem težko ranil. Dobil je tako težko poškodbo, ki bo lahko imela smrtonosne posledice. Pri tem je Mahkovcu z nožem razparal novo suknjo in dve srajci. Friderik se izgovarja s tem, da je že dalj časa v prepiru z Mahkovcem in da je bil tudi pijan.

Zanesljivo in brez bolečin pomaga **Burgit** obliž za kurja očesa in obtiščance.

Slovo gen. konzula dr. Pleinerta

Ljubljana, 20. oktobra.

Avstrijski generalni konzul v Ljubljani g. dr. Herman Pleinert bo izročil v sredo 21. t. m. svoje posle novemu generalnemu konzulu dr. Feliksu Orsini-Rosenbergu, nakar bo v četrtek z opoldanskim brzovlakom zapustil z vso družino Ljubljano, v kateri je vršil štiri in pol leta svojo odgovorno in težavno službo. V izvrševanju njegove službe smo Slovenci spoznali v njem prijaznega, uslužnega in vestnega zastopnika avstrijske repub-

like in mu ob njegovem odhodu želimo lepih uspehov in zadovoljstva na novem službenem mestu.

G. generalni konzul dr. H. Pleinert se je rodil l. 1883 na Dunaju, kjer je že leta 1909 po visokošolskih študijah napravil doktorski izpit iz prava. Nato je stopil v nekdanjo avstrijsko konzularno službo v Avstriji, odkoder je bil poslan na konzularna mesta v Levanto. Do leta 1910 je bil konzularni ataše v Smirni, do leta 1914 v Solunu in do leta 1918 vicekonzul v Carigradu. Tam je imel precej posla z Jugoslovani, zlasti tedanjimi avstrijskimi Dalmatinci. Naš življ je spoznaval zlasti radi tega, ker je vršil tudi konzularno jurisdikcijo in reševal civilne in kazenske pravde in zapuščinske raprave za tedanje avstrijske državljane. Po prevratu je bil poklican na Dunaj, kjer je bil prideljen tedanjemu ministru dr. F. Kleinu. Kmalu zatem pa je odšel za konzula v München, kjer je posloval do leta 1920. Odtod je bil pozvan nazaj v centralo, kjer je ostal do leta 1927 in kjer je imel opravka izključno s pravnimi zadevami. Spomladi leta 1927 pa je odšel na svoje novo mesto v Ljubljano, kjer je prebil štiri in pol leta. Leta 1929 se je tudi poročil, in sicer s Hrvatico, hčerko univ. prof. v Zagrebu Hranilovića pl. Cvetašina.

V svoji dolgoletni službi je z vsemi močmi skušal vzdrževati zveze med obema državama in se tudi v spornih slučajih ni ustrašil težav pri delu za zbližanje med obema državama. To njegovo delo je rodilo mnogo lepih sadov in odhajajoč na novo službeno mesto, se poslavlja od Ljubljane, kjer bi še rad ostal in mu je slovo težko. Ostali pa mu bodo mnogi prelepi spomini na leta bivanja v Ljubljani. Odhaja kot generalni konzul avstrijske republike v Bratislavo, kjer mu želimo prav tako obilo lepih spominov in sreče. Ostal nam bo kot reprezentant sosedne države v lepem spominu.

Tragedija na Puterhofu

Tržič, 20. oktobra.

V mrtvašnici leži dvoje mladih trupel, dvoje dobrih družin pa je objela neizmerna tuga. V nepremišljenosti sta si končala mlado življenje 22 letni gozdarski pripravnik Franc Müller in 23 letna Marija Ogris, sobarica pri baronu Bornu. Rojena sta bila oba na Koroškem, a sedaj stanujeta obe družini v tržiški fari: Müllerjevi v Puterhofu, a Ogrisovi pri Sv. Ani. Oba sta bila mirnega značaja in priljubljena pri vseh. Kaj ju je gnalo v smrt, je težko reči. Raznih govoric ne bomo pogrevali. Müllerju je bila odpovedana služba in bi moral oditi na Koroško, kjer je imel prekrbljeno drugo službo. Ponoči od sobote na nedeljo pa je izginil on in njegova zaročenka, oba lahno oblečena, on z lovsko puško. Najhuje sluteči so ju iskali celo nedeljo in ponedeljek. Slučaj je hotel, da so ju našli starši nesrečnega Müllerja. Eno uro hoda nad Puterhofom, že na planini, sta ležala na lovski poti — mrtva. Ogrisova je ležala s prestreljenim srcem čez stezo; očividno je Müller ustrelil najprej njo in potem še sebe. Dvakrat se je ustrelil v prsi, a noben strel ni bil smrten; izkrvavel je polagoma. Ležal je kake tri metre stran ob stezi. Vidni so bili znaki smrtnega boja. Nesrečni žrtvi mladostne nepremišljenosti so zavili v rjuhe ter jih prenesli v Puterhof, odkoder so ju prepeljali v mrtvašnico. Bog jima bodi milostni sodnik.

Druga senzacija! Nebogljeno dete, ki je bilo že pred letom uradno mrtvo, je dobilo te dni prokuratorja. Več pozneje.

Težka nesreča v rudniku

Celje, 20. oktobra.

V ponedeljek 19. t. m. se je zgodila v rudniku v Velenju težka nesreča. V rovu se je nenadoma utrgala plast, ki je zasula 31 letnega rudarja Časa Alojzija, ki je delal na mestu nesreče. Utrgana plast je Časa hudo poškodovala po vsem telesu, na kar so ga takoj odpravili z vlakom v celjsko bolnišnico, kjer so zdravniki dognali, da ima zlomljeno hrbetnico in težke rane na obeh rokah. Stanje ponesrečenega rudarja je brezupno.

Kaj pravite?

Kadar me prime sveta jeza, sem strašen. Ampak nikari se me ne bojte, ker sem drugače do skrajnosti ponižen in miroljuben jugoslovenski podanik. To zagotovilo naj vam bo v priporočilo, da sprejmete in objavite, kar mi je danes povedal moj prijatelj pastir Matevž, ki pase ovce in koštrune tam nekje na polnočni strani. Ta fant od fare, ki pa je Slovenec ves kar ga je, mi je povedal, da imajo tam gori na polnočni strani šolo, pravo narodno šolo. V tej šoli učitelji uče otroke pisati, brati, računati, in sploh lepega slovenskega jezika.

Te dni pa — mi je pravil prijatelj Matevž — so dobili učitelji, ki otroke uče slovenščine, od svojega predstojnika, ki smo mu včasih rekli nadučitelj, posebno navodilo za vzgojo in poduk otrok. To navodilo je bilo pa pisano v takem-le jeziku:

»Iz šolskih sob naj se odstrani šibe, določene za gotove vzgojne namene. Šolska soba, okrašena z dolgo razcefrano šibo, sliči bolj psarni nego li vzgojevalnici otrok. S šibo se vzgaja hinavce in sušnje.«

Takole mi je povedal in pokazal. Pa sem mu dejal: »S tistimi šibami, ki jih bodo sedaj vrgli iz vaše šole, namažite najprej tistega profesorja, kateri je temu učitelju iz slovenščine dal kak boljši red ko nezadostno, ker ga je s tem usposobil, da lahko sedaj s svojim jezikovnim znanjem mrcvari slovenščino in svojega bližnjega.« Tako sem rekel Matevžu, ki pa se je prestrašil mojih besed in izginil proti polnočni strani. Tega je kriva moja jeza.

Ker pa sem drugače miren človek, na uho povem Vam, gospod urednik in Vas prašam: Kaj pravite?

Če bi bil milijonar?

XXVI.

Če bi imela milijone in prav mnogo bi jih morala imeti, bi dala po 1 milijon vsem onim poročenim ženam, ki še vedno hodijo v službe, da bi jih odstopile nam brezposelnim. Me nimamo moža, da bi nas preživljal in smo odvisne od staršev, namesto da bi jim vsaj nekoliko dodale k pičlemu mesečnemu zaslužku. Upam, da bi se potem, ko bi zapustile poročene žene službena mesta, tudi zame dobila kaka službica. Ustreženo bi bilo vsem: onim, ki si želijo denarja in udobnega življenja, in meni, ki bi bila najsrečnejše bitje na tem božjem svetu — imela bi službo po dolgoletni brezposelnosti.

XXVII.

Če bi jaz bila milijonar, bi postavila velik zavod. Potem bi pobrala vse ciganske otroke ter otroke takih staršev, ki zanemarjajo vzgojo; dobila bi jim dobre vzgojitelje, da bi vzrastli pošteni in verni.

Nekaj prostora pa bi porabila za stare ljudi, ki nimajo svojega doma. Tudi ti bi morali imeti dobro postrežbo. Jaz pa bi vse nadzorovala. In če bi imela dovolj denarja, bi jih vedno s kakim veseljem iznenadila. Kako srečni bi bili starčki, ko bi imeli pozimi lepo toplo, vsak dan dobro hrano in kozarec najboljšega vina!

XXVIII.

Če bi bila milijonarka, bi najprej obesila službo na kol in si zgradila na najlepši točki naših planin kočo — skromen dom, kateri bi bil obenem brezplačno zavetišče turistov-dijakov, dokler bi pač trajala milijonska zaloga. Meni bi bilo to v veliko zabavo, nekaterim — mnogim v korist, zato je lahko vsak prepričan, da bi to v resnici tudi izvedla.

XXIX.

Če bi imela en milijon, bi gledala, kakor vsi drugi, da bi v kratkem imela dva milijona in še več. Ko pa bi imela 200 do 300 milijonov, bi najprej pokupila in uničila vse stroje, ki odjedajo kruh stotisočem, ker le-ti so pravi vzrok vse krize. Če bi vsak delavec dobil svoj zaslužek, bi nikjer ne prosil miloščine, ker ga itak povsod tolažijo le z besedo in ne z dejanjem. S tem bi odpadla razna nepotrebna posvetovanja, ki ne morejo delavcem ne pomagati ne škodovati in ki so malokdaj v pomoč, temveč le v tolažbo. Prislila bi največjega odjemalca v Jugoslaviji, da bi kupil premog v Trbovljah in ne v Avstriji, ker se s tem uničuje le ubogi jugoslovanski rudar. TPD bo milijonsko podjetje, če bo rudar jedel kruh ali ne in če kupimo pri njej nekaj manjšo zalogo premoga kakor ponavadi. Če bi v Trbovljah vsi rudarji imeli zaslužek, bi v okolici cvetela trgovina, tudi obrtniki in drugi bi prišli na svoj račun.

Tedaj, če bi vsi milijonarji dali svoje milijone za blagor domovine in domačega ljudstva, bi zaleglo za ves svet, ne samo za nas. Dokler pa ti imajo svoje milijone le zase, bo ostalo vse pri starem. Ker si pa vse države žele čim več strojev, silijo same v pogubo, v brezposelnost in s tem je kriza za nas vse, za obrtnike, trgovce in vse, prav vse. Dvomim, da bi v tej krizi kaj zaleglo mojih par sto milijonov, čeprav je Jugoslavija majhna.

Kaj bi naredila, če bi imela milijone, sem povedala, Vas pa vprašam, kje naj jih dobim? — Čitateljica »Slovenca«.

XXX.

Če bi bil jaz milijonar, bi kupil Trbovlje, pa jih knapom dal.

Ljubljana

Proslava Levstikove 100letnice

V petek 23. oktobra ob 8 zvečer se bo v opernem gledališču vršila proslava stoletnice Levstikovega rojstva, ki jo prirejajo »Slovenska Matica«, »Narodno gledališče« in »Društvo slovenskih književnikov«. Prireditev se bo pričela z originalno slovensko orkestrsko kompozicijo: z Mihevčevo overturo »Planeti teko svojo pot« in se zaključi prav tako z muzikalno točko: z Osterčevo »Suito za orkester«. Z uvodno besedo bo proslavo otvoril pesnik Oton Župančič. Slavnostni govor bo govoril pesnik in urednik »Ljubljanskega Zvona« Fran Albrecht. Za njegovim govorom se bodo vrstili nagovori gostov. Nato bo pisatelj Finžgar prebral »Levstikovo izročilo«, osebje dramskega gledališča pa bo odigralo Levstikovo enodejanko »Juntez«. Fran Levstik je eden najmogočnejših stebrov slovenskega duha. Proslava njegove stoletnice je naša kulturna dolžnost.

Cene so zelo znižane.

Kaj bo danes

Drama: »Pritličje in prvo nadstropje«. Red E.
Opera: Zaprta.
Nočno službo imata lekarni: mr. Sušnik, Marijin trg 5 in mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10.

⊙ **Pastoralna konferenca za mesto Ljubljano** bo v sredo, 4. novembra ob 4 pop. v škof. duhovnem semenišču. — Arhidiakon.

⊙ **Kongregacijski izvenecerkveni sestanek v Križankah** danes zvečer ob osmih v družbeni dvorani. Predavanje spremljajo skioptične slike. Kongreganisti, povabite še svoje prijatelje!

⊙ **Pogreb † Saše Kneza** bo danes, v sredo ob štirih popoldne izpred glavnega kolodvora v lastno grobnico. Knezova rodbina prosi tihega sožalja.

⊙ **III. prosvetni večer,** ki bo v petek, 23. oktobra, je posvečen Koroški. Naravna lepota Koroške privabi vsako leto na tisoče tujcev. Zelena jezera, tihi gozdovi, gore in ledeniki so njen kras. Na prosv. večeru bodo številne skioptične slike nudile pogled v koroško deželo. Poleg slik in predavanja dr. Fr. Kotnika bodo na sporedu tudi koroške narodne pesmice, **katere zapoje zbor Kluba** koroških Slovencev. Koroški rojaki, kakor tudi prijatelji zelenega Korotana se vljudno vabijo na ta večer. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta 5 in sicer sedeži 3 Din, stojišča 2 Din, dijaška 1 Din.

⊙ **Akademija na praznik Kristusa Kralja.** Člani in članice ljubljanskih prosvetnih in verskih organizacij se vljudno vabijo na slavnostno akademijo, ki bo v nedeljo ob osmih zvečer v veliki dvorani Uniona. Ob tej priliki slavijo vse organizacije 700-letni jubilej Antona Padovanskega. Na sporedu so sledeče točke: 1. P. Hugolin Sattner: Pesem mladine Padovanskemu svetniku. 2. Svetniku vesoljnega sveta, zložil P. Krizostom Sekovanič, deklamacija. 3. P. Krizostom Sekovanič: Moja pisana žoga, deklamacija. 4. Naša trdnjava, otroški prizorček s petjem, zložil p. Krizostom Sekovanič. 5. Dr. R. Tominec: Življenje in delo sv. Antona Padovanskega. Predavanje s skioptičnimi slikami. Predprodaja vstopnic v Ljudski knjižnici Prosvetne zveze, Miklošičeva cesta 5, in sicer rezervirani sedeži 10 Din, ostali sedeži v dvorani 5 Din, balkon in galerija 3 Din, stojišča 2 Din.

⊙ **Miha Maleš odpotoval v Slavonijo.** Poročali smo že, da je slovenski akademični slikar M. Maleš dobil laskavo povabilo v Slavonijo, kjer naj poslika večjo cerkev. Miha Maleš se zadnje čase uspešno uveljavlja z restavracijami cerkva in s cerkvenim slikanjem. Včeraj je Maleš odpotoval v Slavonijo, kjer bo izvršil večje freske in pa slikana steklena okna. Maleš nam je pokazal načrte za ta cerkvena dela in prepričali smo se, da se bo omenjena cerkev s temi deli postavila, ko bodo dovršena ter, da bo Maleš ž njimi imel v Osijeku popoln uspeh.

⊙ **Zopet slana.** Zadnja slana, ki je padla predčasno, je napravila po vrtovih v ljubljanski okolici mnogo več škode, kakor so mislili ljudje v začetku. Uničila je skoraj vso povrtnino, kakor fižol, paradižnike, pozne kumarice, cvetje itd. Slana, ki je padla včeraj zjutraj, ni imela torej ničesar pobrati, čeprav je bila ta slana, primerno poznemu jesenskemu času, prav huda. Ponekod je sličila skoraj snegu. Tudi na oknih se je ponekod včeraj zjutraj napravil led, prvi v letošnji jeseni. Črez dan pa je včeraj sijalo najlepše solnce, a preveč prijetno vendar ni bilo ravno, ker je pihal veter.

⊙ **Mestna zastavljalnica** bo imela dve redni dražbi marca 1931 zastavljenih predmetov in sicer za dragocenosti (zlatnino, srebrnino itd.) 6. novembra, efekte (perilo, obleke, stroji itd.) pa 12. novembra t. l. od 15 dalje v uradnem prostoru na Poljanski cesti št. 15.

⊙ **Popravljanje hodnikov.** Za bližajočo se zimo se pridno popravljajo hodniki na raznih koncih in krajih mesta. Često nov hodnik so napravili ob stari šentpeterski vojašnici ter ob bližnjem cerkvenem travniku. Bilo bi seveda potrebno, sploh temeljito urediti ta doslej zanemarjeni del mesta. Zlasti zdaj, ko so vsaj kos Ljubljanice od mostu navzdol zregulirali, bi se to brez dvoma lahko z malimi stroški vsaj za silo uredilo. Hodnik in cestišče urejujejo na Taboru ob Vidovdanski cesti. — V zvezi z tlakovanjem Šmartinske ceste so napravili hodnik na koncu Prisojne ter na delu Jegličeve ceste. Strm hodnik v Jenkovi ulici, ki vodi kot podaljšek Masarykove ceste proti Vodmatu, so uredili na ta način, da so tamkaj napravili na obeh straneh ceste dva metra široke ter lepo položno speljane stopnice. — Na novo so asfaltirali hodnik pred hotelom Unionom.

⊙ **Šmartinsko cesto** so zdaj pričeli zniževati tudi onstran železniškega podvoza. Cestišče bo znižano v spodnjem delu skoraj en meter. Cesta proti Kolinski tovarni bo seveda zdaj nekoliko strmejša, kakor je bila prej. Cesto pod železniškim podvozom so morali znižati največ zaradi tramvaja, ki bo v bodočnosti tu spodaj stekel proti pokopališču.

⊙ **Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani** priredi svoje otvoritveno predavanje nocoj 21. t. m. ob 20. v dvorani mineraloškega instituta na univerzi. Predaval bo g. nadzornik Štrekelj o ureditvi vrta.

⊙ **Napadalci izročeni sodišču.** Policija je zaključila preiskavo proti Viktorju Novaku, ki je v nedeljo v Zgornji Šiški zabodel hlapca Garbasa do smrti. Novak je dejanje priznal, izgovarja se pa s silobranom in da je bil nekoliko vinjen. On in njegov tovariš Dragotin Bele sta bila izročena sodišču, tretji, to je Mirko Cajhen, ki je bil le priča dogodku, pa je bil izpuščen. Najbrže bo izpuščen v kratkem tudi Bele, ker njegova krivda ni tolikšna, kakor Novakova.

⊙ **Rop na Vožarskem potu.** Delavka Julka Kramar, zaposlena v Bonačevi kartonažni tovarni in stanujoča na Karlovški cesti 15, je prijavila, da jo je na Vožarskem potu napadel v nedeljo zvečer neki mladenič in ji iztrgal ročno torbico. Zlikovec se je zmotil, zakaj v torbici je bilo le 10 Din denarja, tako, da Kramarjeva trpi skupno okoli 60 Din škode. Ropa je bil že nekdo osumljen, pa je dokazal alibi. Za pravim storilcem poizveduje policija.

⊙ **Tatvina v Št. Vidu.** Gospodu Pavlu D. je bila v nedeljo v Matjanovi gostilni v Št. Vidu ukradena srebrna verižica z zlatim obeskom in niklasta ura vredno skupaj 600 Din. Storilec je znan in ga pozivljamo, da takoj vse to odda v našem uredništvu. Sicer — kazenska ovadba!

⊙ **Botot,** glavno zastopstvo Vlado Turk, Strelišče 24. Telefon 2304.

⊙ **Gostilna Turk** toči pristno portugalko, ter obenem nudi zimsko dobro zakurjeno kegljišče.

Beseda je dala besedo...

Ljubljana, 20. oktobra.

Časih se tam na sodniji srečavajo ljudje zaradi najneznatnejših življenjskih dogodivščin. Morda so so nekoč živeli skupaj na vasi, v mestu, v tovarni pri delu, morda pa so se tudi zgolj slučajno srečali na cesti. Zgodi se celo, da se srečajo na sodniji nekdanji najboljši prijatelji, prijateljice, najbližji sorodniki. Človeški jezik, ki ima časih moč silnega udarca, ljudi znova in znova zaplete v hude boje, prepire in stroške. Morda nihče izmed teh revnih, ubogih ljudi v resnici ni imel hudega namena. Zinil je pač besedo, kateri je sledila druga, tretja, potem ploha očitkov. Toda čast, ta problematična in tako skrajno občutljiva človeška slabost ali morda vendarle samo ponos, užaljena čast torej je tista, ki ljudi trumoma vodi na sodišče...

V mali sobici v pritličju justične palače se potem obravnavajo take male zgodbice. Pet, časih tudi deset pravd je končanih v dobri uri, če je seveda pri strankah poleg pravdnega duha seveda tudi kaj pomirljivosti. Sodnik vidi vso brezpomembnost stvari, zaradi katere gre; človeško toplo in očetovsko prijazno se včasih trudi, da bi stranki izravnal. »Stroškov ne bo, poravnajte se...!«

Iz predmestne tovarne sta prišli dve dekleti in en fant. Zmerjali so se zaradi ljubezni, ki je pri eni ugasnila, da se je potem pri drugi vnela. Drug drugemu sta vse izrekla. Fant, ki je najprej prisegal zvestobo, jo zdaj toži. Ona seveda vrača milo za drago. Sodnik grozi, da bosta obsojena oba, časti pa bosta ravno toliko imela, kakor prej... »Naj pa bo, se poravnam, toda v miru naj me pusti...!«

Potem dva soseda iz mestne okolice. Zaradi meje na polju jima gre. Prvi je drugemu očital, da je pes. Če bo obsojen, mu seveda v službi ne bo koristilo. Zaradi tega: poravnano, končano, pozabljeno...

Naposled pristopi delavec, ki gara za svoj kruh od zore do mraka po zidarskih odrih in stavbah. Beseda je dala besedo... očital je tovarišu nekaj neznatnega, toda hudo žaljivega. Oni ne more to odpustiti, ta obžaluje; bi se rad poravnal, ampak oni noče... Oni zahteva kazen, trdo, neizprosno, da bo časti brezpogojno zadoščeno. In delavec, ki zasluži 205 Din na teden, mora biti obsojen po zakonu: 500 dinarjev ali 10 dni zapora. Toda kazen se odloži za 3 leta. Stroške pravde pa mora seveda plačati kljub temu. »Hvala lepa, gospod sodnik...!« In gre, sklonjen, vrteč nerodno klobuk v rokah, morda premišljujoč, da je bil naposled le samo nepreviden in preveč jezičen.

To so odlomki, košči življenja, ki dobivajo tam v tisti mali sobici v justični palači tako bridko in malenkostno podobo, ki pa se vrste dan za dnem.

Milijoni

in milijoni ljudi uporabljajo

že nad trideset let

po spodaj navedenih navodilih

Levjo-Mentol-Droždjenko

in blagoslavlja njen nepreceniljiv čudežni učinek

Pri **revmatizmu trganju iši-asu:** boleča mesta vdrgniti.

Pri **zobobolu:** dlesne vdrgniti in ustno duplino izpirati, grgrati.

Pri **glavobolu, nervoznosti, pomanjkanju spanja:** čelo in celo telo vdrgniti, ter vzeti zvečer pred počitkom mlačno kopel z dodatkom **Levje Mentol-Droždjenke.**

Pri **utrujenosti:** masirati celotno telo.

Pri **želodčnih boleznih:** 10 kapljic na košček sladkorja.

Pri **izpadanju las in prhaju:** masaža glave.

Kot **zobna voda** itd.

Pri potenju podpazduho, nog rok ali celotnega telesa naj se poteč! deli zjutraj in zvečer izmivajo.

Levja-Mentol-Droždjenka

je prava samo v tu odtisnjeni in plombirani ORIGINALNI STEKLENICI

Zahtevajte izrecno

Levjo-Mentol Droždjenko

ter odločno zavrnite vsako nadomestilo.

Levja-Mentol-Droždjenka

se dobi v vsaki drogeriji, lekarni in boljši trgovini po 10·—, 26·— in 52·— Din. Pazite se pred ponaredbami.

Centralni biro:
LAVLJA MENTOL-DROŽDJENKA
Zagreb, Marulićev trg 5. — Telefon: 73-52

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Sreda, 21. oktobra: PRITLIČJE IN PRVO NADSTROPJE. Red E.
Četrtek, 22. oktobra: VEST. Red C.
Petek, 23. oktobra: Zaprto.
Sobota, 24. oktobra: DOGODEK V MESTU GOGI. Red D.

OPERA

Začetek ob 20.

Sreda, 21. oktobra: Zaprto.
Četrtek, 22. oktobra: LATERNA. Red A.
Petek, 23. oktobra: LEVSTIKOVA PROSLAVA. Izven. Dramske cene.
Sobota, 24. okt.: VIKTORIJA IN NJEN HUZAR. Izven. Ljudska predstava po znižanih cenah.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 21. oktobra ob 20: ZEMLJA SMEHLJAJA. Ab. A.
Četrtek, 22. oktobra ob 20: »MAYERLING«. Ab. B.

Poizvedovanja

Izgubil sem na cesti Rogaška Slatina-Celje ali Šoštanj-Soteska-Hrastnik rezervno kolo motornega kolesa s pneumatiko. Najditelj naj se javi proti nagradi na naslov: **Ing. Schmauz, Hrastnik.**

Iz društvenega življenja

Slov. zdravniško društvo priredi v petek, dne 23. t. m. ob 13.30 skupen ogled Osrednjih mlekaren, Maistrova ul. 20 (za Vojvode Mišiča vojašnico). Zberemo se na cesti pred mlekarno. Vabljeni tudi družinski člani.

Kulturni obzornik

Naše revije

MLADIKA

Od časa do časa je prav ponoviti in poudariti, da smo Slovenci v poslednjih letih dobili družinski list, čigar ustaljena in zrela oblika postaja merilo kulture in napredka ne le naše inteligence, marveč najširših ljudskih množic. »Mladika« je družinski list, ki ga preveva pristni domači duh, ki se ne naslanja na tuje vzore, marveč črpa in nudi iz bogastva naših lastnih tal, je izkušnja in preizkušnja naših lastnih sposobnosti ter ogledalo naše domačnosti. Dejstvo, da tvori »Mladika« čtivo tisočev in tisočev slovenskih družin, da je kljub svojim izredno visokim kvalitativnim zahtevam priljubljena in težko pričakovana, nam potrjuje in izpričuje, kolik napredek zaznamuje naša kultura prav tam, kjer je njen temelj in njeno najbolj zdravo, pa tudi najbolj važno središče: v družini.

Z uvedbo barvastih prilog, ki jih »Mladika« letos poklanja v vsakem zvezku svojim naročnikom, ni le pridobila pestrost lista, marveč so te priloge v zvezi s tolmačenjem, ki ga oskrbuje navadno priznani in cenjeni mentor v zadevah likovne umetnosti dr. Karel Dobida, naravnost neprecenljiv vir za estetsko vzgojo našega ljudstva. Da se trudi uredništvo prikazovati zlasti naše domače mojstre, je tem večje hvale vredno. Tako je priložena 10. številki »Mladike«, ki jo imamo baš pred seboj, barvasta reprodukcija R. Jakopičeve oljnate slike »Deklica s krono«. — Ker smo že pri ilustrativnem gradivu, omenimo kar še ostale slike, ki krasijo ta zvezek. Evgen Carrière je zastopan s tremi slikami: Bolno dete, Materinska ljubezen, Križani. — Dalje vidimo sliko lesenega kipa Frančeta Kralja: Madona in L. Dolinarjevega spomenika kralja Petra v Ljubljani, o katerem je napisal konservator dr. France Stelè obširno in podrobno razpravo, ki tvori po svoji izčrpnosti prvi važnejši umetnostno zgodovinski dokument o tem spomeniku. — Fotograf Fr. Krašovec, znani zbiratelj pokrajinskih motivov, nas je presenetil spet z novimi: Repo pulijo (iznad Ljubljane), Pod brajdo in Na trgu (Ercegnovi). Sončni žarek (Kotor). — O Carrièreu, Fr. Kralju in Krašovcu piše dr. Dobida, kakor zmerom, jedrnato in nazorno. — Večje število slik iz Varšave služi v ilustracijo F. S. Finžgarjevega potopisa »Prek poljskih polj«. — Dr. Janez Plečnik podaja pod naslovom »Iz anatomije« pregled živalstva glede njih dihal. — Nadaljujejo se: izvirni roman nadarjenega pisatelja Bogomira Magajne »Gornje mesto« in pa prevoda »Lofotski ribiči« iz Johana Bojerja knjige »Die Lofotfischer« (priobčuje dr. A. Šerko) ter zgodovinskega romana S. R. Minclova »Ko so hrasti šumeli« (v prevodu B. Vdoviča). — Pesmi so prispevali Zdravko Ocvirk (O daj, Gospod!), Stanko Janež (Cvetke na oknu), Jože Kastelic (Balada), Vinko Žitnik (Moja bela rana) in Jože Kastelic (Kajn).

Poučni del vsebuje pod zglavjem »Pisano polje« lepo bijografsko črtico Viktorja Steske »Dve Elizabeti«, Koroško pismo, oceno knjig Krekove knjižnice za l. 1931 ter že omenjeni opis slik. — Pod zaglavjem »Družina« čitamo drugi del razprave Kriste Hafner »Dom razpada«: Rešitev družine; pa še praktične sestavke: »Na kaj je treba paziti pri kuharskih zapisih« in »Nekaj misli o obleki«. — Praktični kuharski zapisi, kratkočasno berilo in velezanimivi ugankarski kotiček zaključujejo pestro vsebino 10. zvezka »Mladike«.

s. š.

MENTOR

Priljubljeni dijaški list »Mentor« je v svojem devetnajstem letu dobil novega urednika — dr. Jožo Lovrenčiča. Dvojna številka, ki je nedavno izšla, priča, da hoče novi urednik nadaljevati v duhu utemeljitelja lista, dr. Antona Breznika, in še njegovega naslednika, Blaža Pozniča, ki sta v dolgih letih ustvarila simpatičen tip slovenskega srednješolskega lista. Kolikega pomena za oblikovanje dijaka, njegovega razgleda po svetu in poglobitev njegovega duha je baš dijaški list, vemo, ki smo že ob prvih letnikih »Mentorja« rasli in napredovali v spoznavanju lepega in dobrega.

Kako prijetno zadiši po brezskrbnem dijaškem življenju iz teh listov! Skoraj čudež se vidi čitatelju, kako more tak list izhajati leta in leta, pa nič ne trpi njegova svežina, njegova bistrost, njegova dragocena mladost! Narobe, mesto da bi začel pešati, postaja čezdalje čvrstejši in krepkejši!

Gradivo, ki nam ga nudi »Mentor« v svoji dvojni številki, se odlikuje po pristno dijaškem značaju — tako so že Mlakarjevi »Spomini« naravnost klasično dijaško berilo. V tej napol humoristični, napol poučni obliki so držani še prispevki dr. Jože Lovrenčiča: Prvo srečanje, J. Jalena: Pod stropom neba in I. Langerholca: »Ena študentovska«. Značilno za te opise je dejstvo, da nam odkrivajo kos zgodovine našega šolstva, v katerem imata glavno besedo seveda profesor in dijak. Koliko beležke vrednih drobtinic je povsem neprisiljeno nametanih v te spise, ki bodo služili poznejšim proučevalcem naših mož in prilik kot dragoceni migljaji. — Dr. Fr. Jaklič je prispeval lepo razpravico »O značajnosti«, a dr. L. Sušnik drugo, zelo zanimivo, o narodni propagandi v francoskem slovstvu. — Posebne omembe vreden je J. Šolarjev obisk »Pri slovenskem slovničarju«, ki vsebuje važne in dragocene izjave našega prvaka v jezikoslovju, dr. Antona Breznika. — Stoletnici rojstva našega klasika Frana Levstika je posvetil dr. Jož. Debevec razgiban in vzorno sestavljen članič, ki jedrnato in v zabavnem načinu opisuje tega velikega moža in njega pomen za Slovence. — A kaj bi bil dijaški list brez potopisa! — I. Dolenec je napisal »O Slovakih« nekaj potopisnih črtic, katerim je »Mentor« dodal nekaj lepih slik. — Priključitev Bele krajine dravski banovini je predmet sestavka pod naslovom »Veliki dan v zgodovini Slovencev (I. D.). — Obzornik vsebuje oceno knjige Johana Bojerja: Izseljenci in druge književne beležke, literarne pomenke, kotičke »Človek in narava«, »Slovanski vestnik« ter »Šola in dom«. — V zabavnem kotičku čitamo nadaljevanje nesmrtne Meyeriade v slovenskem prevodu, pa še nekaj drobiža.

List, ki velja na leto za dijake 30 Din, za druge in zavode pa 40 Din, je sam sebi po svoji pestri in mikavni vsebini najboljše priporočilo. Ne le dijaki, ki danes živé svoje najlepše dijaške dni, tudi tisti, ki so jih nekdaj okusili in se jih radi spominjajo, bodo z veseljem posegli po »Mentorju« in počakali na vsak novi zvezek nemara s prav tisto nestrpnostjo kot nekdaj, ko je pomenil izid nove številke velepomemben, svečan dogodek.

s. š.

Pomagajmo Beli Krajini!

Bela Krajina je bila letos po suši tako hudo prizadeta, da preti lakota tamkajšnjim ljudem in živini. Belokranjski kmetje koljejo živino, ker nimajo nobene krme in prodajajo meso po smešno nizki ceni. Na spomlad bo pa treba za delo na polju zopet živine, toda belokranjski kmet ne bo imel denarja, da si jo kupi. Tako preti naši lepi Beli Krajini vedno večja nevarnost popolnega obubožanja. Zato je dolžnost vseh Slovencev, da Beli Krajini, ki je danes v stiski, pomagajo. Zlasti oni kmetje in posestniki, ki imajo dovolj krme, naj priskočijo na pomoč in podare nekaj krme kmetom v Beli Krajini.

V prihodnjih dneh bo odbor za pomoč po suši prizadetim kmetijam v Beli Krajini odposlal dva zastopnika, ki bosta po občinah — najprej v ljubljanski okolici — potem pa tudi drugod prosila ljudi, da prispevajo nekaj krme za belokranjske kmete. Oba zastopnika bosta imela od merodajnih mest priporočila in se bosta vedno javila najprej pri županstvu občine, v katero prideta. — Zato prosimo, da jim gre vsakdo na roke; kmetje, pomagajte v nesreči svojim rojakom!

2 in pol letno dekletce utonilo

Litija, 20. oktobra.

Rudar Potisek iz Jablanc, točasno brezposeln, je danes dopoldne kuhal doma kosilo. Pri tem je njegova 2½ letna hčerka odšla iz sobe in se ni vrnila. To se je Potisku zdelo čudno. Šel je pogledat ven k potoku. Na svojo grozo je ugledal v vodi hčerko, ki se je potapljala. Potegnil jo je iz vode, a žal prepozno. Vsi napori sosedov, ki so utopljenko hoteli obuditi z umetnim dihanjem, so bili brez uspeha.

Velika požarna katastrofa

Sv. Anton v Slov. gor. 17. okt.

O tej požarni katastrofi je bilo že poročano. Dodamo še sledeče:

Dne 16. oktobra t. l. ob 7. zvečer je izbruhnil požar v Čagoni v viničariji Alojzija Brumen. Vsled silnega vetra se je požar takoj razširil na sosednja poslopja tako, da je bilo takoj v plamenih sedem objektov. Najhujše je prizadet posestnik Sever, kateremu je zgorelo popolnoma vse tudi živina. Na lice mesta je prva prispela požarna bramba od Sv. Lenarta v Slov. goricah in pozneje od Sv. Trojice. Vendar se pa vsled pomanjkanja vode ni dalo nič rešiti in se je k sreči požar omejil le na druga poslopja.

Škoda je velikanska in še ni ocenjena. Posestniki so tembolj prizadeti, ker so razen enega nekateri malenkostno, a drugi popolnoma nič zavarovani.

Dobra srca; pet uničenih družin sedaj na zimo brez strehe vas prosi za pomoč!

Ukraden občinski most

Maribor, 20. oktobra.

Pred mariborskim okrožnim sodiščem se je vršila danes razprava radi svojevrstne tatvine, katero sa zagrešila F. M. in Jožef A. Obtožnica jima očita, da sta oškodovala občino Šetarova-Radehova s tem, da sta ukradla občinski most, ki vodi čez potok Bobovnico. Odnesla sta pet hrastovih mostnic, vrednih kakih 1200 Din. Te mostnice je obtoženi F. skuril na svojem domu. Izgovarja se, da je nalovil omenjene mostnice ob priliki velike povodnji ter ni imel pojma, da so občinska last. Preče pa pravijo, da je zmanjkalo mostu že pred tisto veliko povodnijo. Martin F. je bil obsojen na 2 meseca strogega zapora ter na 2-letno izgubo častnih pravic. Zoper Jožefa A. pa je bilo postopanje izločeno, ker ni prišel k razpravi.

Koledar

Sreda, 21. oktobra: Uršula in tovarišice, mučenice.

Osebne vesti

= **Kontraktualni učitelji sprejeti v državno službo.** S kraljevim ukazom so bili na predlog ministrskega sveta sprejeti v stalno državno službo naslednji kontraktualni učitelji: Berce-Tomažič Rozalija, učiteljica v Svečini, Berce Josip, učitelj v Svečini, Čendem Angela, učiteljica v Zg. Šiški, Čotar Marija, učiteljica v Moravčah, Hočevar Pavla, učiteljica v Ljubljani, Humar Rudolf, učitelj v Starem trgu, Jericijo Marija, učiteljica v Beltincih, Jurjevčič Franc, učitelj v Ribnici, Kuntih Matilda, učiteljica v Mirni, Marušič Valburga, učiteljica v Andrijancih, Mayer Julija, učiteljica v Čatežu, Makarovič-Kancler Antonija, učiteljica v Sred. Bistrici, Medvešček Bogumil, učitelj v Trebelnem, Mermolja Franc, učitelj v Ljubljani, Pagon Frančiška, učiteljica v Zg. Lendavi, Perin Marija, učiteljica v Sv. Križu, Poljšak Srečka, učiteljica v Runču, Radinja Anton, učitelj v Kamniku, Rudolf Ema, učiteljica na Rakeku, Sviligoj Aleksander, učitelj v Št. Juriju ob Taboru, Soban Josipina, učiteljica v Domanjšovcih, Tomšič Alojzij, učitelj v Fokovcih, Turko Emilija, učiteljica v Gederovcih, Vodopivec Alojzij, učitelj v Dolskem, Vovk Ivan, učitelj v Studencu-Igu, Volk Viktor, učitelj na Rakeku.

= **Izpremeniba v administrativni poštni službi.** Prometni minister je imenoval dr. Janka Tavzesa, svetnika Dravskega poštnega in brzojavnega ravnateljstva za šefa občega odseka istotam. Svetnik Nikola Pavlič je pa postavljen za vršilca dolžnosti inspektorja pri ljubljanskem poštnem ravnateljstvu.

= **Švicarskemu konzulu v Zagrebu,** g. Friderika Segeserju, trgovcu iz Langenthala, je bil podeljen eksekvatur. Področje tega konzulata se razteza na dravsko, savsko, primorsko in vrbasko banovino.

Novi grobovi

† **Jurčičeva sorodnica.** Z Muljave: V nedeljo, 18. t. m. je umrla žena Jurčičevega nečaka Franceta na Muljavi. Bolehala je že celo leto na neizprosni jetiki. Stara je bila šele 35 let in je zapustila 5 malih otrok: Cirila, Metoda, Dušana, Slavka in hčerko Marijo. — Francetov oče, Anton, brat pokojnega J. Jurčiča, je star 85 let, njegova žena 82 let.

† **Umrl** je posestnik Ulčnik iz Dražje vasi pri Konjicah. Njegov pogreb bo v četrtek dopoldne ob 9.

Ostale vesti

— **Proslava češkoslovaškega narodnega praznika.** Konzulatu ČSR v Ljubljani čast je sporočiti, da priredi konzul v sredo, dne 28. oktobra, na dan češkoslovaškega državnega praznika, recepcijo na Erjavčevi cesti 21, I. nadstropje od 17. do 20. Na to proslavo dovoljuje si konzul vabiti vse pripadnike RČS in prijatelje češkoslovaškega naroda.

— **Novomeški cerkveni list.** Novo mesto: Izhajati bo začel »Križ«, cerkven list za novomeško, prečansko in šmihelsko župnijo. Prva številka izide za prihodnjo, zadnjo oktobersko nedeljo.

— **Zadružna šola** se je začela v Ljubljani v prostorih trgovske šole na Kongresnem trgu dne 15. oktobra. Vseh udeležencev je 36, večinoma kmetskih sinov z vse dežele, 2 med njimi sta iz Koroške. Zadružni tečaj, ki ima namen vzgojiti našim zadrugam sposobnih voditeljev, se bo vršil vso zimo tja do Velike noči. Profesorski zbor zadružne šole sestavljajo gg. ravnatelj Gogala, tajnik Kralj, ter profesorji Dermastia, Koblar in Namorž.

— **Utanovitev gospodinjske šole v Sv. Juriju ob juž. žel.** Iz Sv. Jurija: Končno se je uresničil stari načrt slovenskih gospodarskih krogov in slovenskih poslancev bivše Štajerske, ki so zahtevali že ob ustanovitvi kmetijske šole z njo združeno gospodinjsko šolo. Ta program je bil tudi v deželnem zboru Štajerske odobren. Zato so bile že ob ustanovitvi zavoda tako prirejene gospodarske zgradbe in naprave, da bodo mogle služiti tudi kot učni objekt za praktično delo gojenk gospodinjske šole, odlašalo se je pa z zgradbo posebnega poslopja za šolo in internat ter so se vršili na zavodu le dvomesečni gospodinjski tečaji med počitnicami. Med vojno l. 1916 se je pa vendar le začelo graditi, toda vsled vojnih razmer se je z delom prenehalo ter se odpeljal ves materijal za invalidski dom v Rogaško Slatino. Oblastni odbor je sicer tudi vzel stvar v roke. Kr. banska uprava je dovršila ta prvotni načrt ter je že v svoj prvi proračun stavila primeren znesek za početna dela. Tako se je v jeseni 1930 začelo novo poslopje graditi. Za nadaljevanje del ter za notranjo opremo, potrebni inventar in otvoritev šole je vstavila tudi v proračun za leto 1931-32 potrebni znesek. Sedaj se poslopje dovršuje in bo najbrže mogoče s početkom januarja začeti s poukom. Pouk bo, kakor tudi na drugi ban. gospodinjski šoli v Mali Loki, 10-mesečen, le prvi tečaj bo vsled zakasnitve dograditve poslopja 7-mesečen. Sprejemni pogoji bodo razpisani v kratkem. Interesenti dobe tudi potrebna pojasnila od uprave zavoda oz. vodstva gospodinjske šole. Uprava želi in upa, da se bodo starši, posestniki, zlasti iz Štajerske, kjer gospodinja kot solastnica posestva še posebno potrebuje tudi večje splošne kmetijske izbrazbe, posluževali prav tako pridno tega banovinskega kmetijskega zavoda za svoje hčere, kakor se že poslužujejo v tako polni meri za svoje sinove.

— **V pijanosti se je obesil.** Iz Litije: 36-letni posestnik Janez B. iz Dobečka, je že skoro celo jesen kuhal žganje in prešal mošt. Seveda je pri tem tudi začel popivati in zanemarjati drugo gospodarsko delo pri svoji kmetiji. Zato so bili v hiši v zadnjem času prepiri. V ponedeljek zvečer se je zopet prepiral. Ko je šla vsa družina spat, je šel v skedenj ter se obesil. Zjutraj ga je našla žena obešenega. Mladi posestnik srednjega grunta zapušča ženo in pet nepreskrbljenih otrok. To so sadovi čezmernega pijančevanja in popivanja.

— **Ljudska igra: »Mlinar in njegova hči«** je najbolj udomačena in splošno znana ljudska uprizoritev naših odrov. Menda ga ni odra na Slovenskem, ki ne bi dal na program za Vse svete to najbolj privlačno in učinkovito igro. Udomačila se je tako, da ljudem kar nekaj manjka, ako ne pride za te praznike zopet in zopet na oder. Vsebina je kaj priprosta: Bogati skopuh mlinar Porenta ne pusti poroke svoje hčere Marice s mlinarskim hlapcem Konradom. Marico pobere jetika, mlinar tudi umrje in Konrad ostane sam s svojo piščalko. Vmes je prepletel pisatelj še prazno vero, da gredo na sveti večer v procesiji na pokopališče vsi oni, ki jim je v prihodnjem letu usojena smrt. Igra je vseskozi zanimiva in napeta. Založila jo je Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena Din 18., spisal Ernst Raupach, za slovenske odre priredil prof. A. Robida. Knjigarna ima v zalogi veliko izbiro oderskega materijala, cenik je brezplačno na razpolago.

— **Priporočljive knjige.** Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani priporoča: Četrti zvezek »Heilige Saat«. Predigtskizzen für das ganze Kirchenjahr hrsg. v. Gengler mit Burger, Obendorfer Wolpert, Klassen. — Zvezek vsebuje propovedi za 13 do 24 nedeljo po binkoštih, za praznik angelov varuhov, roženvensko nedeljo, misijonsko nedeljo, za praznik Kristusa Kralja, vseh svetnikov, vernih duš, za nedeljo cerkvenega posvečenja, zahvalno nedeljo in razne priložnostne govore. S tem zvezkom je zaključeno celotno delo, ki tvori poleg praktičnih vrednot povsem nov tip propovedne literature in se odlikuje po jasnosti, resničnosti in nazornosti naravnost neizčrpne vsebine. Cena nevezanemu zvezku je Din 95., vezanemu Din 124.

— **Jezikovna šola Berlitz,** Gosposvetska c 4. I. Tečaji in pouk za posameznike. Sprejema se vedno.

— **Telefon 2708,** se priporoča za prevoz blaga z avtomobilom in konji. Cene konkurenčne. Rudolf Velepič, trgovina z kurivom, Ljubljana VII., Sv. Jerneja cesta 25.

— **Tovarna Jos. Reich** sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izdelavo.

— **Pri slabi prebavi,** pomanjkanju krvi, bledici, shujšanju, obolelih žlezah, kužnih izpuščajih, tvorih urejuje narav. »Franz-Josef« grenčica izborno tako važno delovanje prebavil. Odlični zdravniki so se prepričali, da »Franz-Josef« vodo celo najnežnejši otroci lahko preneso. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in spec. trgovinah.

Jesenice

V nedeljo se je na odru Krekovega prosvetnega društva že v četrtič pela Kalmanova opereta »Čardaška kneginja«. Obisk je bil popolnoma zadovoljiv. Med posetniki smo jih videli celo iz Ljubljane, kar vsekakor dela čast odru KPD.

Prihodnjo nedeljo nastopi dramski odsek z noviteto. Na Vseh svetnikov se bo po daljšem presledku zopet enkrat vprizorila priljubljena žaloigra »Mlinar in njegova hči«.

Drevi, to je v sredo 21. oktobra ob 8. zvečer bo v Krekovem prosvetnem domu Prosvetni večer z raznim sporedom. Med drugim se vprizori izborna burka »Usodna bluza«. Pridite, smeha bo dovolj.

Na športnem igrišču se je v nedeljo odigrala tekma med domačima kluboma »Borec« in »Svoboda«. Izid je bil 3:1 v prid »Svobodi«.

V nedeljo popoldne je eno najstarejših jeseniških društev, Podporno društvo za Jesenice in okolico, priredilo svojo vsakoletno veliko tombolo. Ker je društvo tako velikega pomena za jeseniško delavstvo in šteje med svoje člane delavstvo brez razlike svetovnega naziranja, je umevno, da je tudi tombola privabila veliko množico ljudstva. Prvi dobitek, kompletno opravo, je dobila žena tovarniškega mojstra gospa Božičeva, drugi dobitek, pitanega pujsa, pa tovarniški delavec Župan. Društvo je lahko zadovoljno z dobičkom, ki bo šel v prid bolnim članom.

Maribor

Tihotapske zadeve iz Št. Ilja

Št. Ilj, 20. oktobra.

Neprijetno presenečenje je doživel te dni na meji neki lastnik avtomobila iz Slovenjgradca. Poslal je s svojim šoferjem odprt luksuzni avtomobil v Avstrijo, da ga predelajo v limuzino. Čez nekaj dni se je vračal šofer s prenovljenim avtomobilom zopet prek meje, kjer so ga obmejni organi zadržali ter mu povedali, da bo treba plačati za novo karoserijo precejšnjo carino ter še večjo kazen. Avto pa so zaenkrat zadržali na mariborski carinarnici. — Ker ni imel denarja, da bi si kupil kolo in plačal carino, je skušal Ivan spraviti svoje novo kolo iz Avstrije po necarinski poti. Imel pa je smolo, da sta se srečala s samim šefom finančne uprave v Št. Ilju in to mu je prineslo kar trojno nesrečo. Je ob kolo, katero so mu zaplenili, plačati mora veliko kazen in še zaprt bo radi nedovoljenega prekoračenja meje.

☐ **Smrt blage žene.** Včeraj opolnoči je izdihnila svojo blago dušo v 55 letu svoje dobe gospodična Marija Raunicher, zasebnica iz ugledne Raunicherjeve rodbine. Pokojnica je v dolini solz veliko dobrega storila mnogim, ki so bili pomoči in tolažbe potrebni. Ljubi Bog ji bo te njene dobrote bogato poplačal. Bila je globoko pobožna ter je z ljubeznijo in vnemo izpolnjevala cerkvene dolžnosti. Pokopali jo bodo jutri v četrtek ob 16 iz mrtvašnice na mestno pokopališče v Pobrežju. Plemeniti rajnki trajen spomin, žalujočim sorodnikom naše iskreno sožalje.

☐ **Mrtvaški zvon.** Umrl je v ponedeljek zvečer kontrolor drž. železnic Rupert Crnčič, v starosti 44 let. Popojnikovo truplo je bilo prepeljano v mrtvašnico v Studencih, od koder se vrši pogreb v četrtek ob 17 uri na tamošnje pokopališče. — V baraki B. v Dajnkovi ulici je umrla Leopoldina Dominik, žena kleparja. Pogreb se vrši v četrtek popoldne iz mestne mrtvašnice na Pobrežju. Naj počivajo v miru, žalujočim naše sožalje.

☐ **Mariborsko gledališče.** Naslednja dramska premiera bo najbrže v soboto; vprizori se vojna drama angleškega pisatelja Sheriffa »Konec poti«.

☐ **Na zelenem polju.** »Rapid« je v pogajanjih z »Ilirijo« radi skupne tekme v nedeljo; za slučaj, da bi ta pogajanja ne uspela, potem se spoprimejo bržčas »Mariborci« in »Rapidovci« v prijateljski tekmi. Razen tega se pogaja SSK Maribor s »Haškom« za 8. november. Dne 15. novembra bo brzoturnir za pokal tukajšnjega medklubskega odbora. Izžrebani so bili: Svoboda-Železničar ter Maribor-Rapid. Kakor znano, se pokal točasno nahaja v posesti Železničarjev. Igrali bodo po 45 minut.

☐ **Najlepša hvala.** Za revne dijake je daroval gosp. Jožef Krajnc iz Prihove dve vreči jabolk.

☐ **Prva slana** je pobelila včeraj zjutraj Maribor in okolico. Nič kaj veseli je nismo bili, zlasti vrtnarji in kmetje ne, ker jim je šla z občutljivo zelenjavo.

☐ **Občni zbor Mariborske Glasbene Matice.** V ponedeljek zvečer se je vršil v Unionu občni zbor Glasbene Matice v Mariboru. Predsedniško poročilo je podal ravnatelj dr. Tominšek. Iz poročila je razvidno ogromno kulturno delo, katero vrši ta institucija v našem mestu. V minulem poslovnem letu je priredila Glasbena Matica vsega 21 koncertov ter 11 pevskih, med temi 6 na turneji po Južni Srbiji in Šumadiji. Pevska šola pa je priredila 6 koncertov, med temi 4 v Belgradu. Matični koncertni biro je priredil 4 koncerte zunanjih umetnikov. Vseh gojencev šteje Matična šola 818, med temi 350 instrumentalcev. Po referatih posameznih društvenih funkcionarjev, iz katerih je bilo razvidno ugodno materialno stanje odbora, so sledile volitve v odbor, v katerega pridejo predsednik dr. Josip Tominšek in odborniki: Janko Arnuš, Albin Horvat, Ferdo Babić, Marija Rozman, Ivan Lukman, Fran Jergulič, Gustav Šporl, Franc Cvetko, Feliks Vehovc in Josip Malinšek. Kot namestniki: Ciril Mohorko, dr. F. Černek in Ivan Avsenak. Pregledovalca računov: Josip Sever in Karel Štor.

☐ **Javna razprodaja raznega** blaga bo danes ob devetih v skladiščih tukajšnje glavne carinarnice.

Hrastnik

Hrastnik dobi tržni prostor, je bilo sklenjeno na zadnji občinski seji v Trbovljah in da prostor na razpolago brezplačno za 10 let gospa Šentjurčeva onstran potoka pri Narodnem domu. Sklenjeno je bilo, da se postavi tam tržna lopa in delo takoj razpiše. Ustanova je gotovo koristna in potrebna, škoda je le, da je izbrani prostor vstran od glavnih kolonij. Pa to je že naša nesreča, da je tako malo primernih prostorov v naši ozki dolini, dostikrat pa se jih ogibljemo, če tudi bi bili na razpolago.

Bled v poletni sezoni

Bled, 20. okt.

Splošna gospodarska kriza, ki se čuti na vsakem koraku, pričetkom poletja v Nemčiji izdana zaščitna taksa za prestop državne meje in poleg tega še najrazličnejše neosnovane in pretirane vesti o Bledu, so prizadejale letos Bledu udarec za udarcem. Skoro polovico privatnih vil je bilo večinoma praznih, slabo so bili obiskani manjši hoteli in penzijoni, zlasti oni, ki ležijo izven središča. Celo v večjih hotelih so grafikoni zaznamenovali občutni padec. Letos je bil že september tako prazen ko lani šele oktober. Kljub vsemu temu pa je bil vendar Bled tudi letos najboljše obiskano letovišče v celi Jugoslaviji in tudi mnogo boljše ko sosedna koroška letovišča. Dočim beležijo druga letovišča znaten primanjkljaj, odpade pri našem skoro vse na Nemce, kar lahko vsak razvidi iz navedenih podatkov:

Angležev je bilo 155 (97), Amerikancev 96 (139), Avstrijcev 2632 (3284), Belgijcev 33 (11), Bolgarov 3 (6), Čehoslovakov 2454 (2481), Dancev 28 (34), Francozov 57 (39), Grkov 26 (74), Holandcev 72 (24), Italjanov 270 (276), Jugoslovanov 6242 (6357), Madžarov 514 (612), Nemcev 2510 (5100), Poljakov 136 (104), Romunov 46 (99), Rusov 43 (31), Švicarjev 31 (28), Švedov 16 (23), Turkov 10 (10), drugih 19 (7), torej skupno 15.423 (18.836)) primanjkljaj znaša 3413 gostov. Od tega pade samo na Nemce 2560.

Mnogo je blejski predsezoji škodil padec nemške valute. V glavni sezoji je tukajšnje tujsko prometne interesente močno vznemirila zaščitna taksa v Nemčiji, posebno, ko je ravno to leto zdraviliška komisija skupno s posameznimi podjetniki podvzela veliko propagandno akcijo, katera je stala okoli pol miljona dinarjev.

V istem času je zadela Bled še tretja nesreča. Pojavilo se je v okraju nekaj slučajev škrlatice in oslovskega kašlja, kar so naši »prijatelji« s škodoželjnim pretiravanjem tako uspešno porabili za protipropagandno sredstvo. Prihajale so odpoved za odpovedjo gostov, ki so si na Bledu že zagotovili stanovanja. Zdraviliška komisija kot odgovorni faktor ni z ozirom na nevarnost napačnega tolmačenja izdala nikakega demantija javnosti, ampak je o istinitosti obvestila vse naše konzulate in oficielne turistične bureau-e v tu- in inozemstvu, ter ukrenila vse, da se nadaljnje razširjanje novic o blejski epidemiji onemogoči. S temi in sličnimi ovirami je potekala glavna sezija svojo skromno pot. Bolje se popolnega neuspeha so sredi julija podjetniki znižali cene na minimum. Dobil si, kar se ni zgodilo na Bledu skozi 10 let, v boljših hotelih in pensionih popolno oskrbo za 50 do 80 Din. To je res toliko pripomoglo, da so ljudje ostajali dalje in da se je polagoma napolnilo, a moralno je to priložnostno zaračunavanje Bledu več škodilo ko koristilo. Kljub temu pa je zdraviliška štatistika beležila vseskozi 200 do 300 obiskov manj ko prošlo leto, kar se je tem občutneje poznalo, če upoštevamo, da je prošlo zimo Bled pridobil z novozgrajenimi hoteli okoli 300 postelj. Razliko je občutno zaznamovala statistika nočnin, ki znaša koncem lanskega leta 217.551 a letos 178.362.

Ta primanjkljaj se močno čuti tudi pri ostalih podjetjih, ki so navezana na tujski promet.

Na kratko še nekaj o delu zdraviliške komisije. Letos je bilo njeno delo predvsem centralizirano v to, da reši drugo polovico letne sezije popolnega neuspeha. Poleg tega pa je podvojila reklamno delo. Posrečilo se ji je dobiti nad sto novih zvez z oficielnimi biroji drugih držav. Skušala je vzbuditi interese v Poljski. Kljub temu, da reklama žalibog ni imela zaželjenega uspeha, se je vendar vzbudilo zanimanje za prihodnjo sezijo. Znatno se je zvišalo število interesentov za privatne vile. — Udeležila se je tudi tujsko prometne razstave v Ljubljani, kjer je izmed podeželskih letovišč dobila častno priznanje. Izmed prireditev je bila prva, velika razsvetljava ob priliki kraljeve desetletnice. Glavna z velikimi denarnimi žrtvami (120.000 Din) prirejena atrakcija pa je bil mednarodni šahovski turnir. Škoda le, da se ni vršil pomladi. Skozi mesec dni se je po vseh evropskih in tudi drugih časopisih omenjalo ime našega letovišča, sem in tja s kako kratko notico o Bledu samem in njegovem življu. Sportnih prireditev — razen internacionalnega tenis turnirja, ki ga vsako leto priredi TS Beograd — letos ni bilo. V splošnem je sport na Bledu skoro čisto zamrl, odkar je S. K. Bled zapustil neumorni in požrtvovalni športnik g. ing. J. Janša.

Na Bledu je zavladalo zadnji čas popolno mrtvilo. Za zimski čas ni nobenih reklamnih ukrepov in vzpričo nesigurnosti nujnih vremenskih pogojev pred dograditvijo vzpenjače na Pokluko tudi ni misliti na kako zimsko-sportno sezijo. Tudi kakih novih stavb razen morebitne dograditve započetega Park-Hotela ni na vidiku. Ta teden so pričeli z dograditvijo kanalizacije, kar bo najbrže edino delo letošnje zime.

V objemu hobotnice

Na Daljnem Vzhodu sredi zaliva Petra Velikega leži pred viharji dobro zavarovan otočič Anselm, ki je dobil svoje ime po nekem davno pozabljenem admiralu. Otok je tako majhen, da ga pešec obide v petnajstih minutah. Skoro na nobenem zemljevidu ga ne najdemo. A vendar je velikega pomena kot oporišče lovcev na trepange, morske črve, ki jih Kitajci čislajo kot slastno jed in dragoceno zdravilo. Lepega solnčnega dneva me je popeljal —

Nov švedski nadškof. Za novega protestantovskega nadškofa na Švedskem je bil izvoljen Knud Westmann, doslej profesor bogoslovja v Upsali.

tako pripoveduje Peter Saharov — motorni čoln iz Vladivostoka na otok. Obiskati sem hotel slovitega potapljača, Japonca Use-Jozo. Po štirideset letnem napornem delu je moral opustiti tavanje po dnu morja in je na stara leta postal vodja delavnice za popravila potapljaške opreme. »Naprosite ga, da vam bo povedal kaj o hobotnicah,« mi je svetoval pristaniški nadzornik. »O tem zelo rad pripoveduje.«

Use-Jozo me je sprejel na pragu delavnice. Bil je tako majhen, da so mu noge bingljale v zraku, če se je vsedel na klop. Globoke gube so pokrivale njegov od morskih viharjev razoran in od solnca ožgan obraz. S srebrnobelimi, kratko ostriženimi lasmi, dolgo pipo v ustih in v otroški pleteni čepici je bil podoben pravljičnemu škratu. Prinesel je stol in mi ponudil japonsko cigareto s pozlačenim ustnikom. Use-Jozo je pripovedoval počasi, z razločnim tihim glasom:

Hobotnica (polip) se drži po malih mirnih zalivih s kamenitim dnom in navpičnim obrežnim skalovjem. Po sličnih krajih v zavetju dobijo naši lovci tudi najboljše vrste trepanga. Hobotnica ni nikoli sama; vedno plavajo v malih jatah. Svoji okolici se tako spretno prilagodi, da jo opazi tudi najbolj spretno oko šele po večminutnem opazovanju. Oblika in

Bivši ravnatelj dunajske »Kreditanstalt« Ehrenfest je bil te dni aretiran. Pred več tedni se je poročalo, da je bankir Rothschild, predsednik nadzorstvenega sveta »Kreditanstalt«, iz svojega žepa plačal 15 milijonov dolarjev, katere je baje ravnatelj Ehrenfest zašpekuliral.

tudi barva nestvora je vedno natančno podobna oni skali, katere se drži.

Profesorji oceanskega instituta so me večkrta pošiljali opazovat hobotnice. Skrival sem se za podvodnimi skalami, da bi se mi posrečilo priti blizu. Hobotnica je zelo zvita. Dobro ve, da ne bo vsaki dan imela srečnega lova in zato kakor veverica nabira zaloge, da ne bi ob slabem vremenu stradala. Dolgo pobira drobne školjke in jih nakopiči v dobro zavarovani podvodni votlini. Potem tiči v skrivališču in ob tej skromni hrani preži na bolj slasten grižljaj. Nekoč sem opazoval zanimiv prizor. Hobotnica je zlezla v razpoklino med skalovjem in od tam navpično molela samo eno lovko. Od kraja nisem razumel te zvijače. Lovka se je dvigala iz skalovja kakor podvodna rastlina. Postala je celo nekoliko zelenkasta. Njen popolnoma nepremičen zgornji del je bil nekoliko zakrivljen in ni bil bolj debel od navadne vrvice. Naposled je priplavala mimo mala ribica. Leno se je približala dozdevni travi, ki se ji je komaj razločno pomikala naproti. Vztrajni lovec je ujel pripraven trenutek in previdno vrgel lovki ribi čez hrbet. Nenadoma se je sklenila v zanko, postala debelejša, se trdno oprijela ribe in jo odvlekla na dno med skalovje.

Potapljaču so nevarne samo izredno velike hobotnice v teži od 150 do 300 kg. Tak velikan človeka lahko zadavi z lovkami, preden se bo ta mogel dvigniti nad morsko gladino. A velike hobotnice so redke. Tekom svojega štiridesetletnega službovanja sem samo enkrat od daleč videl tako pošast. Večinoma ujamemo hobotnice težke do 100 kg. Te potapljaču niso nevarne in jih ta celo sam zasleduje. Meso hobotnice je belo, prožno, ima okus po dobrih posušenih ribah in se jako drago proda. Rusi ga pa ne marajo jesti.

Prvič sem srečal hobotnico še na Japonskem. Zelo se mse prestrašil, ker sem bil še mlad, in sem že hotel potegniti signalno vrvico. Takoj mi je pa prišlo na misel, da se bodo na ladji norčevali iz mene in mi očitali strahopetnost. Starejši potapljači so me učili, kako se moram obnašati pri dvoboju s hobotnico. Spomnil sem se njihovih naukov in pogumno krenil proti stegnjenim tipalkam. Videl sem, da hobotnico draži moja navzočnost, ker je izredno hitro izpremenila barvo. Iz pepelnastosive je namah postala mlečnobela in potem sinjkasto črna, kakor od otemnele krvi nabrekla žila odvodnica. Zaprl sem zaklopnico za spuščanje in se odrinil od skale. Nato sem hitro skočil čez hobotnico in ji z železnim kavljem prebodel glavo. Takoj se je zavila v črn oblak. V naglici mi je zdrsnil kavelj iz rok. Hobotnica se je z lovkami oprijela mojih nog, a je imela premalo časa, da bi se prisesala name. Neovirano sem se dvignil v višino. Na polovici poti navzgor sem se opogumil in sklenil, da bom šel pogledat, kaj se je zgodilo z mojim sovražnikom. Našel sem ga v smrtnem boju. Popadel ga je krč. Zaman je migal z lovkami in se skušal zariti v pesek ali zlesti pod skalovje.

Pozneje sem se večkrat udeležil še veliko bolj nevarnega lova, pa take zmage kakor prvič nisem nikoli doživel. Večkrat sem se hotel pred tovariši pobahati, kako sem pogumen. Pustil sem hobotnici, da se me je ovila z lovkami in nato potegnil za signalno vrvico, da so me z njo vred privlekli na ladjo. Ta neumnost ni tako nevarna, kakor bi utegnil misliti morda nevajen človek. Potapljaška obleka je iz močnega gumija in me hobotnica ni mogla poškodovati. Nikakor nisem tvegal življenja, četudi mi je hobotnica z lovkami zvezala roke in noge. Samo da v tem primeru potapljač z glavo ne pritiska zaklopnice za spuščanje. Upognil sem vrat in mogočen sunek v čeladi nakopičenega zraka me je takoj z hobotnico vred vrgel nad morsko gladino. Tovariši, ki so me privlekli na krov ladje, so z noži prerezali lovke ter me oprostili iz objema hobotnice.

Trdovratnost je najbolj značilna lastnost hobotnice. Nikoli ne izpusti plena, če ga je zadosti močno zagrabila. Nekoč sem našel izredno dosti lepih trepangov. Zatopil sem se v pobiranje, basal košaro in nisem opazil, da sem se preveč približal veliki hobotnici. Sprožila je lovke in me ujela za noge. Prestrašil sem se in v istem trenutku so uklenile lovke tudi mojo desno roko. Nakopičil sem v čeladi zrak, da bi me hitro vrgel navzgor. Hobotnica pa ni izpustila ne mene, ne kamna, ki se ga je držala. Mornarji so naposled privlekli iz morja vse skupaj: mene, hobotnico in najmanj 100 kg težek kamen.

Lep zgled vratislavske policije. Uradniki vratislavske varnostne policije so na lep način pokazali svojo dejansko ljubezen do bližnjega. Okrog 2400 uradnikov se je obvezalo, da bodo od svoje plače vsaki mesec plačevali gotovo vsoto, da bo s tem vsaki dan dobilo 90 ubogih šolskih otrok gorko kosilo. Na sliki vidimo, kako policisti razdeljujejo otrokom jedila.

Kartanje sredi ognja. Newyorška požarna bramba namerava uvesti nove obleke iz asbesta, ki bodo gasilce varovale pred ognjem. Da bi dokazali absolutno zanesljivost nove obleke, sta se dva gasilca v asbestni obleki vsedla sredi ognja in igrala na karte. Čeprav jima je bilo silno vroče, sta vendar igrala svojo partijo do konca in ostala popolnoma nepoškodovana.

Češki lord

Te dni je zapustil Prago nenavaden mož, ki je tamkaj preživel nad dvajset let. Nekaj let pred svetovno vojno je obiskal Češko lord Walter William Strickland, čigar brat je danes guverner na Malti. Bil je posebnež, ki se je za nekaj časa naselil v nekem podeželskem mestu, se naučil češkega jezika in se pozneje trajno preselil v Prago, kjer je v hotelu »Zlata gos« najel sobo, katero je šele te dni odpovedal. Čeprav je imel v svoji domovini posestva, se ni več vrnil na Angleško. V Pragi se je bavil z literarnimi deli, posebno s prevajanjem čeških pesnikov na angleščino. Svoj čas je delj časa bival v Indiji, bil je budist in strasten pristaš Gandija. V zadnjem času se je naveličal civilizacije. Osemdesetletni mož je odpovedal svoje praško stanovanje, se poslovil od maloštevilnih prijateljev, vzel nahrbtnik, v katerega je spravil vse svoje stvari in se v opankah podal na kolodvor, kjer je sedel v ekspresni vlak, ki ga je odpeljal proti jugu. Kupil si je na Javi malo posestvo, kjer hoče, daleč od Prage in Angleške, preživeti svoje zadnje dni.

Edison in papež

Odkar je slavni izumitelj Edison zbolel, se je papež Pij XI. vsak dan zanimal za potek njegove bolezni. Edison je v zadnjem času ponovno pokazal svoje občudovanje in spoštovanje do sv. očeta, ki ob vsaki priliki pokaže svoje zanimanje za napredek tehnike. Ko je Edison nastopil z enim svojih zadnjih izumov, diktafonom (narekovalni stroj), je poslal papežu en aparat, ki je dobil prostor na pisalni mizi papeževe zasebne knjižnice. Pij XI. se večkrat posluži tega diktafona, da narekuje na ploščo pisma, ki jih pozneje njegovi tajniki prepišejo. Kot protidarilo je poslal papež Edisonu s prisrčnim zahvalnim pismom zlato svetinjo, ki jo je imel Edison v veliki časti. Ko je prišlo papeževo darilo v New York, so se cariniki živahno posvetovali, kako naj postopajo s to pošiljatvijo. Ali predstavlja svetinja odlikovanje, ki se lahko uvozi brez carine, ali dragocenost, za katero bi morali predpisati primerno visoko carino? Končno so vprašanje rešili tako, da se svetinja, čeprav ni odlikovanje v običajnem smislu, vendar lahko smatra kot darilo suverena in kot red. Zato so Edisonu podeljeno papeževo svetinjo oprostili carine in jo izročili prejemniku.

Ameriški hotelirji za odpravo prohibicije

Predsednik zveze ameriških hotelirjev John Bowmen je objavil v ameriških listih oklic, ki je po vsej Ameriki vzbudil veliko pozornost. V oklicu izjavlja Bowmen, da prohibicija fatalno upliva na ameriško hotelsko obrt. Veliki ameriški hoteli, ki so bili desetletja središče ameriškega družabnega življenja, so postali polagoma navadni penzijoni. Alkoholna prepoved je cvetočo ameriško hotelsko obrt naravnost uničila.

Juan Vicente Gomez, ki je že nad 20 let diktator južnoameriške republike Venezuele, je te dni s svojo zvesto armado zopet premagal revolucijo.

* * *

»Vi pa gotovo še niste dolgo časa prodajalec?«
»Kako to, gospa?«
»Ker še postanete rdeči, ko poveste cene.«

V Ameriki pšenica gnije. Evropa je bila najboljši kupec ameriškega poljedelstva, danes je vsa Evropa obubožala in Američan ne dobi za svoje zaloge nobenega odjemalca. Se lanske pšenice niso prodali; letos pa je zopet bogato obrodila. Skladišča so prenapolnjena, v Texasu leži pšenica v ogromnih kupih na prostem ob železniški progi in gnije.

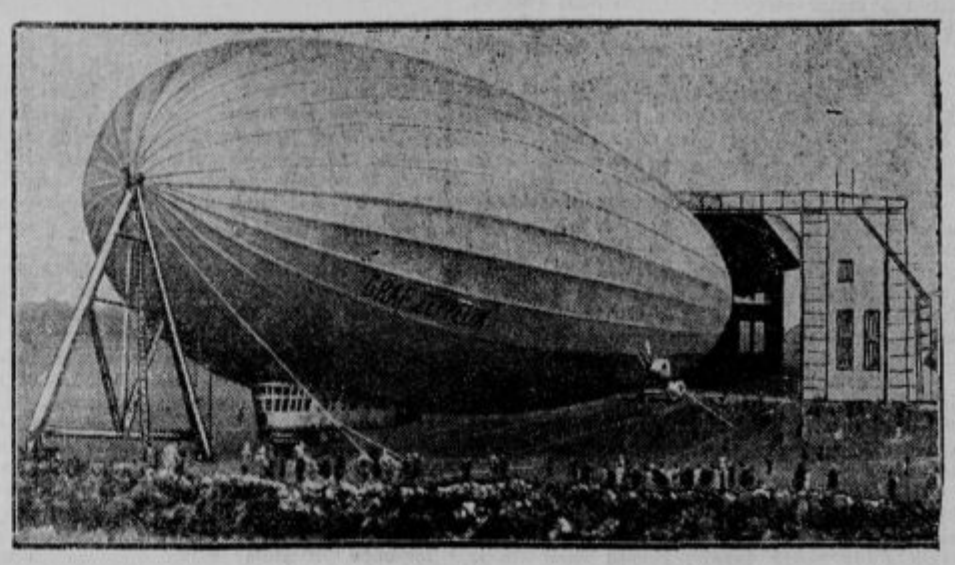

»Grof Zeppelin« dobi novo sidrišče. V Friedrichshafenu preizkušajo novo sidrišče za zrakoplov, ki se da prevažati, kakršno že dolgo časa uporabljajo v Ameriki. Jambor se lahko vozi po tračnicah, ki so napeljane v zrakoplovno lopo. Z novim sidriščem iočejo doseči siguren pristanek zrakoplova, poleg tega pa ne bo več treba moštva, ki je doslej moralo držati zrakoplov.

Avstrijska agrarna kriza

Agrarna kriza je naravno zajela tudi avstrijsko kmetijstvo. Zanimivo je, kaj piše »Der österreichische Volkswirt«:

V avstrijski gorskih deželah je veliko gibanje kmetskega prebivalstva, ki je organizirano v krščansko socialnem Bauernbundu. Kmetje so nejevoljni in zahtevajo odpravo strankarstva, korupcije pa tudi davčne olajšave. V resnici pa je tu izbruhnila stara gospodarska in socialna kriza, katere glavni vzrok je to, da je agrarna politika zadnjih let popolnoma odpovedala. Veliko milijonov je bilo za pospeševanje kmetijstva večinoma brezkoristno izdano. Pomisliti je treba samo na napačne investicije v mlekarstvu. Pri vsem tem so namreč pozabili najvažnejše in najbližje izgraditev uspešne prodajne in vnovčevalne organizacije. Trgovsko politično najvažnejši cilj je bila zaščita žita. Temu cilju je pripisovati zadnjo agrarno carinsko novelo in trgovske pogodbe z agrarnimi sosedi, ki sicer niso mogle pomagati, pač pa zmanjšale zaščito veliko važnejše živinoreje. Razlika med žitno carino in carino na živino je bila zelo zmanjšana, poleg tega pa so bili dovoljeni previsoki kontingenti za uvoz žita na podlagi novih trgovskih pogodb. Kakor trdi kmetijski strokovnjak in E. Hauer, se madjarskemu kmetu bolj splača uvažati žito v obliki živine. Konkurenčna zmožnost avstrijskih živinorejcev je bila s podražitvijo najvažnejše sirovine žita zaradi carine zelo otežkočena, istočasno je padel konzum, dočim je število živine v Avstriji zelo narastlo. Cene živine so se sicer v zadnjih mesecih poslabšale v celi Evropi, v Avstriji pa je bil pritisk na cene posebno močan. Nekaj časa so se gorski kmetje, ki dobavljajo kmetom v ravnini živino v pičo, branili pritiska cen. Kmetje v ravninah so seveda morali opustiti pitanje in pri gorskih kmetih je ostala živina neprodana. Posledice tega so bile naravno v padcu cen od 90—120 na 50—70 šilingov za meterski stot. K temu je prišla še letos slaba letina krmil. Ta padec cen pomeni za gorske kmete gospodarsko katastrofo. Njih glavna proizvoda sta les in živina. Lesa ne morejo prodati, čeprav so cene padle že daleč pod lastne stroške. K temu vsemu pa pride še padec cen živine. Obljubljena je bila odprava zemljiškega davka ,toda ta odprava ne bo dosti pomagala. Sam na sebi je zemljiški davek nizek, visoke so le doklade občin, okrajev in dežela, ki znašajo na Nižjeavstrijskem povprečno 360 odstot.

Toda mogoče bo stiska gorskih kmetov povzročila, da bo agrarna politika prešla v pametnejše vode. Potrebno je: opustitev zaščite žita, da se obstoječa zaščita živine izboljša, živinoreja naj upošteva potrebe trga in izvede vnovčevalno organizacijo, ki je danes komaj v povojih. V tej smeri se že kažejo znaki, da bodo šle avstrijske agrarne organizacije.

Premovanje živine v Slovenjgradcu

V četrtek 15. t. m. se je za slovenjgraški marijadvorski živinorejski okoliš vršila lepo uspela prireditev, ki bo za naše živinorejce ostala zgodovinske vrednosti in s katero je le ta pokazala lep napredek in velik korak naprej. Ta dan se je vršilo za rodovniške odseke živinorejskih organizacij slovenjgraškega sodnega okraja premovanje in razstava rodovniške živine; to je: Bikov, bikcev, krav in telic. — Pri premovanju so sodelovali štirje rodovniški odseki živinorejskih zadrug in sicer: Rodovniški odsek Živinorejske zadruge Slovenjgradec, Šmartno in Št. Janž pri Dravogradu ter Kmet. podružnice iz Št. Ilja pod Turjakom. Ker smo že pri tem poročilu, moramo ob tej priliki tudi omeniti, da so naši rodovniški odseki še mladi saj so se osnovali še le tekom tekočega leta, med temi najprvi slovenjgraški zadrugi, a vendar so pokazali v tej kratki dobi prav lepe uspehe. Saj je že samo kontrola molže ugotovila, da imamo v svojem okolišu precej prav dobrih krav-mlekaric, ki dajejo kakor se je to dalo v tem kratkem času ugotoviti, nekatere krave čez 4000 ene celo 4600 litrov mleka.

K premovanju je bilo prignano 154 glav živine med temi: 16 bikov, 4 bikci, 112 krav in 22 telic. Izmed razstavljenih bikov je dosegel: I. nagrado po 500 Din bik Živinorejske zadruge Slovenjgradec, ki ga redi g. Ivan Jurko, dekan v Starem trgu. Ib nagrado po 350 Din so dosegli biki od Erik Güntherja v Slovenjgradcu, Mrzel Aleša iz Golavabuke in bikec Kac Marije iz Šmartna, ter II. nagrado po 250 Din g. Anton Rogina iz Podgorja in Josip Barth iz Št. Janža. Izmed krav in telic so dosegli Ia nagrado po 500 Din posestnica Marija Kac iz Šmartna, Ib nagrado po 300 Din je za svoje krave in telice 8 posestnikov in sicer: Goll Karel, hotelir v Slovenjgradcu, Lovrenc Lipuš iz Pameč, inž. Vinko Vrhnjak iz Pameč, Turičnik Franc iz Starega trga, Apat Ivan iz Starega trga, Peločar Ivan iz Gradišča, Kac Marija iz Šmartna in Kuhar Anton iz Slovenjgradca. Med tem je še dosegel eden posestnik za bika III. nagrado po 150 Din, 21 z IIIa nagrado po 100 Din in 20 z IIIb nagrado po 50 Din. Skupno je bilo nagrajenih 7 bikov in 83 krav in telic za kar je znašala premija skupno 14.050 Din. Zraven tega pe se je izdalo še 1.320 Din za potnine za 41 glav živine onim posestnikom, ki niso prejeli nagrade in za 25 glav živine onim posestnikom, ki so več glav živine za katere se je določila nagrada, a so prejeli nagrado le za eno glavo in sicer za tisto, ki je dobila najvišjo premijo.

Puzija v kovinski industriji. Mustad, jugoslovanska tvornica žebljev ter železne in jeklene robe v Karlovcu ter Ignac Jellenc, tvornica pločevinastih štedilnikov, ključavničarske in železne robe v Karlovcu sklicujeta izredni občni zbor za 3. november in bosta sklenili fuzijo. Prva je bila ust. 1919 (prvotno rafinerija vegetabilnih olj, 1924 prešla na sedanjo fabrikacijo), glavnica znaša 0.5 milj. Din. Druga družba je bila ustanovljena 1921 in ima glavnice 0.25 milj. Din.

Indeks državnih papirjev. Narodna banka objavlja indeks tečajev državnih papirjev za tretje četrtletje, ki je bil sledeč: 7% inv. pos. julij 110.69, avgust 103.21, september 90.77, agrari julij 106.19, avgust 100.05, september 89.97, vojna škoda julij 122.07, avgust 112.23, september 100.68.

Konkurz je razglašen o imovini Mazelle Julija, posestnika in trgovca v Gradcu, Belakrajina, roka: 30. oktobra in 28. decembra (priglasitev).

Potrjena poravnava izven konkurza: Ameršek Josip, trgovec v Trbovljah I. za 45% v 4 enakih obrokih.

Ustavljeno poravnalno postopanje: Pezdevšek Janko, čevljar in posesnik v Rogaški Slatini.

Borza

Ljubljana, 20. okt.

Denar

V današnjem deviznem prometu so ostali vsi tečaji z izjemo Londona, ki se je nekoliko učvrstil, neizpremenjeni. Promet je bil priličen, znatnejši le v devizi Newyork. Vse zaključne devize je dala Narodna banka. Privatno blago je bilo zaključeno v devizi Berlin po 13.50.

Ljubljana. Amsterdam 2273.78—2280.62, Bruselj 786.49—788.85, Curih 1098.45—1101.75, London 214.61—222.11, Newyork 5602.01—5619.01, Newyork ček 5591.01—5608.01, Pariz 220.65—221.31, Praga 165.86—166.36, Trst 287.42—293.42.

Zagreb. Amsterdam 2273.78—2280.62, Bruselj 786.49—788.85, London 213.61—214.43, Milan 287.42—288.32, Newyork kabel 5602.01—5619.01, ček 5591.01—5608.01, Pariz 220.65—221.31, Praga 165.86— 166.36, Curih 1098.45—1101.75. — Skupni promet brez kompenzacij 9.4 milj.

Belgrad. Amsterdam 2273.78—2280.62, Bruselj 786.94—788.75, Curih 1098.45—1101.75, Dunaj 753—777, London 214.61—222.11, Newyork 559.01—5608.01, Pariz 220.65—221.31, Praga 165.85—166.35, Trst 287.42—293.42.

Curih. Belgrad 9.05, Pariz 20.08.75, London 19.90, Newyork 509.87, Bruselj 71.60, Milan 26.40, Madrid 45.50, Amsterdam 207, Berlin 118.50, Stockholm 119, Oslo 113, Kopenhagen 113, Sofija 3.70, Praga 15.10, Varšava 57, Budimpešta 90.025, Atene 6.60, Carigrad 2.455, Bukarešta 3.05, Helsingfors 11.30.

Dunaj: deviza 12.75, valuta 12.70.

Vrednostni papirji

Tendenca za državne papirje je bila danes nekoliko slabejša in so tečaji bili nekoliko nižji kakor včeraj. Belgrajska borza beleži prav znaten promet v 7% Bleru (7000 dol), nadalje v 8% Bleru (1000 dol.), v% posojilu DHB (1000 dol.), v promptni škodi (130 kom.) in v 7% inv. pos. (60.000). V Zagrebu je bil promet sledeči: vojna škoda (300 kom.), agrari (50.000), begl. obveznice (100.000), 8% Bler (3000 dol.), 7% Bler (2000 dol.).

Bančni papirji so danes ostali popolnoma nespremenjeni in so bili zaključki v običajnih delnicah: Jugo banke, Ljubljanske kreditne, Praštedione in Srpske. Med industrijskimi delnicami je bila slabejša Danica, ki je bila zaključena po 60, Vevče in Drava so bile zaključene po nespremenjenih tečajih, dočim so drugi industrijski papirji bili nespremenjeni.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 61 bl., 7% Bler. pos. 56 bl., Celjska pos. 150 d., Lj. kred. 115 d., Kred. zavod 195 d., Vevče 115, Stavbna 40 d., Ruše 125 d.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 64.50—66, agrarji 31—33 (32), vojna škoda ar. 271—272 (271), kasa 271—272 (271—274), 10. 270—274, 11. 280 bl. 12. 285 bl., 8% Bler. pos. ar. 60—61 (61), kasa 60 d., 7% Bler. pos. ar. 53.50—54.50 (53.50), kasa 53.50—55, 7% pos. Drž. hip. b. 70 bl., 6% begl. obv. 43.50—45 (43, 44, 45). — **Bančne delnice:** Hrvatska 50 d., Kreditna 121—126, Union 100 bl., Jugo 67—68 (67), Lj. kred. 115 d., Medjunarodna 68 d., Obrtna 36 d., Praštediona 957.50—960 (957.50), Srbska 186—187 (186), Zemaljska 110 d. — **Industrijske delnice:** Guttmann 110—120, Slaveks 20 bl., Slavonija 200 bl., Našice 600 bl., Danica 60—65 (60), Pivara Sar. 170 bl., Drava 185—190 (185), Šečerana Osjek 155—180, Vevče 115—120 (115), Ragusea 240—270, Oceania 190 bl., Jadr. plov. 400 bl., Trboveljska 210 d.

Belgrad. Drž. pap.: 7% inv. pos. 68—68.50 (69, 68), vojna škoda ar. 273—275 (275), 8% Bler. pos. z. 62, 7% Bler. pos. z. 54—55.50, 7% pos. Drž. hip. b. z. 62.75, 6% begl. obv. 42—43,

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je ostal v glavnem neizpremenjen. Domači mlini malo kupujejo, kar pomeni, da so se založili za delj časa. Konzum moke je pri nas slab in povpraševanje tudi. V koruzi so dovozi v novem blagu slabi. Cene so slabe, na svetovnih trgih nam zelo škoduje veliki pridelek Romunije. Končno pa pri nas pomanjkanje gotovine zelo otežkočuje posle.

Stara koruza stane 102.50 Bačka, umetno sušena, promptna ravno toliko.

Novi Sad. Pšenica bč., potiska 80 kg 1% 250 z. Vse ostalo neizpremenjeno.

Sombor. Vse neizpremenjeno. Promet skupno 40 vag.

Budimpešta. Tendenca čvrsta, promet tih. — Pšenica: dec. zaklj. 10.30—10.40, marc 11.38—11.50, zaklj. 11.49—11.50. Rž: dec. zaklj. 10.75—10.80, marc 11.60, zaklj. 11.74—11.80. Koruza: marc 13.15—13.26», zaklj. 13.28—30.

Živina

Zadnji varaždinski sejem je bil zelo dober. Prodanih je bilo za Maribor 60, Gornjo Radgono 28 in Doljno Lendavo 8 prašičev. Mršavi prašiči so bili prodani po 5—6 Din žive teže, mesnati 5.50—7, debeli 9—10.75 Din.

Dunajski prašičji sejem. (Poročilo dunajske tvrdke Edvard Saborsky & Co.) Na trgu je bilo 10.786 pršutarjev in 8363 špeharjev. Iz Jugoslavije 5225. Cene: špeharji najboljši 1.68, I. 1.60—1.65, II. 1.50—1.55, kmečki 1.45—1.55, najboljši 1.60, pršutarji 1.20—1.70, najboljši 1.80. Tendenca: cene za špeharje so padle za 20 grošev, za pršutarje pa za 15 do 20 grošev.

Hmelj

Nürnberg, 20. okt. tg. Na trgu je bilo zopet nekoliko več povpraševanja ter je bilo prodanih 60 bal večinoma hallertauskega hmelja srednje vrste do I. po cenah 43—65 mark in več bal I. tetnanškega hmelja po 60—70 mark. Za inozemski hmelj zopet ni bilo kupčije. Danes sploh niso pripeljali na trg nobenega blaga. Razpoloženje je mirno.

Jugoslovanske dukate

male in velike, s sliko Nj. V. Nj. V. kralja in kraljice izdeluje in prodaja pooblaščena

kovalnica

Beograd, Vojvode Mišića 43 (Topčiderski drum).

Dukati imajo vrednost zlata karatov 23, 66, t. j. 986/1000 in so opremljeni z državnim žigom. Dukati se dobe v vseh bankah in menjalnicah. Kovalnica kupuje avstrijske dukate žigosane in nežigosane ter jih plača po Din 37·50 gram.

Naprodaj sta dve poslopji

z dobro vpeljano penzijo, hotelom in gostilno na prometnem kraju na Gorenjskem — za nizko ceno in pod ugodnimi pogoji. Vprašanja iz vljudnosti na upravo »Slovenca« pod št. 12.446.

Sport

Pokalne tekme sportnih odsekov »Prosvetnih društev« Gorenjske.

V nedeljo so bili pri nogometnih tekmah v pokalnem prvenstvu Gorenjske, ki jih igrajo med seboj sportni odseki »Prosvetnih društev« doseženi tile rezultati: SOPD Kranj : SOPD Škofja Loka — v Škofji Loki 6:0; SOPD »Borec« Jesenice : SOPD Viktorija, Tržič — v Tržiču 4:2; SOPD Kres, Radovljica : SOPD Žiri — v Radovljici 4:0. — Hazena SOPD Kranj je v nedeljo igrala s hazeno SK Bratstvo na Jesenicah in jo je porazila z 11:7. Hazena SOPD Kranj je imela pri tej igri zelo močno nasprotnico, saj je bila hazena SK Bratstvo dalj časa prvakinja Gorenjske. — SOPD Kranj je nastopil pri II. Sportnem dnevu »Sokola«. Drugega sportnega dne, ki ga je priredilo »Sokolsko društvo Kranj« se je tudi letos udeležil SOPD Kranj. Postavil je eno moško in eno damsko štafeto. — Dočim fantje v štafetnem teku niso dosegli zadovoljivega rezultata, je pa ženska štafeta SOPD Kranj na progi 4×60 m zmagala v času 1.15.2/5. S to zmago si je ženska štafeta SOPD Kranj že drugič priborila lepo prehodno darilo.

SPORT V RADOVLJICI

Za pokalno prvenstvo Gorenjske sodeluje tudi naš odsek »Kres« s svojim nogometnim moštvom. Odigrala se je tekma med SKPD Radovljica in SKPD Žiri. Končala je po lepi in fair igri z rezultatom 4:0 (2:0) za Radovljico. — Druga tekma je bila kolesarska, katere se je udeležilo 7 članov. Tekmovali so na 15 km dolgi progi. Najboljši čas 23.10 je dosegel Tonejc Joško, ki je dobil lepo darilo. Izven konkurence sta bila dva kolesarja, dirkača, ki sta pa čas zboljšala za 1 minuto. — Vsekakor pa zanimanje za sport močno narašča. Želeli bi le še, da se trud sportnikov pravilno oceni tudi z obiskom prireditev.

PO SPORTNEM SVETU

Kako je bil premagan Italijan Carnera? Nad 40.000 gledalcev je prisostvovalo nedavno v New-Yorku boks-tekmi med Američanom Sharkey-em in italijanskim kolosom Carnero. Borba je bila posebno zato važna, ker so vsi vedeli, da ima zmagovalec tega srečanja gotovo aspiracije za finalno tekmovanje morda celo s Schmelingom. Pa tudi zato je bilo to srečanje zanimivo, ker je Carnera prvikrat nastopil napram nasprotniku, ki res nekaj zna.

Borba je bila določena na 15 rund. Ob nastopu je tehtal Sharkey 82 kg, dočim je tehtal Carnera 106 kg. Poleg tega je Italijan tudi večji za 19 cm. Ta borba je pokazala, da je na vsak način oni boksar, ki ni prav težak, toda zato hitrejši in spretnejši, na boljšem od nasprotnika, ki je težak in neokreten. Tekom boja je Carnera pokazal le izredno moč, pogum ter zavidljivo vzdržljivost. Skozi 15 rund ga je Sharkey obdeloval z najtežjimi udarci, toda ni se mu posrečila zmaga s k. o. Carnera je vzdržal do konca in izgubil borbo le po točkah. Najbolj kritična je bila četrta runda, kajti Carnera je moral vsled silnega udarca na tla. Prvikrat je naštel sodnik do »šest«, takoj nato pa je moral Carnera na tla celo do »devet«. Poznala pa se je posebno od 10. runde naprej očitna premoč Američana.

S to zmago bo Sharkey morda dovolj opravičen zahtevati revanžno tekmo s Schmelingom. Zaenkrat pa bo moral Schmeling še preje v februarju 1932 nastopiti napram Walkerju. Pa tudi Dempsey sili menda zopet v »ring«.

120.000 sedežev! V zadnjem času je mnogo slišati tudi o ruskem razvijajočem se sportu. Ni dolgo tega kar se je v Moskvi vršila reprezentančna nogometna tekma Rusija—Turčija, pri kateri je bilo prisotnih 80.000 gledalcev. Marsikdo tega sploh ni mogel razumeti. Sedaj pa smo zvedeli še nekaj drugega. V Moskvi nameravajo v l. 1933 prirediti ogromno »Spartakiado« in v to svrho bodo zgradili nov, moderen stadion, ki bo največji na svetu. Ta centralni stadion Sovjetske unije bo imel samo sedežev 120.000. Američani, ki so povsod radi prvi, ne morejo konkurirati niti z areno v Los Angelesu, kjer se bodo prihodnje leto vršile svetovne olimpijske tekme.

Mirna

Premestitev: Upravitelj tuk. šole, g. Cezar Sancin in učiteljica, gospa Mara Sancin (uprav. soproga) sta v istem položaju prestavljena na Trebelno pri Mokronogu. Ob njunem odhodu jima želimo, na se na novem službenem mestu kar najbolje počutita. Ime novega upravitelja nam še ni znano.

K poročilu v nedeljskem »Slovencu« o novih mostovih, dodatno poročamo še o četrtem mostu, ki je pod Gričem in ki ga je tudi občina naredila. Tako so mesto treh, štirje mostovi v kratkem novi narejeni. Pa tudi naša pota so napram drugim dobro urejena. Iz tega se vidi, da se občinski odborniki z županom na čelu, v polni meri zavedajo svojih dolžnosti.

Govorica, ki se je te dni širila in se trdovratno vzdrževala da je g. Belovsky prodal neki češki industrijsi družbi svoje pred meseci kupljeno posestvo na Mirni, na katerem bi gradila družba tekstilno tovarno in zaposlila 200 delavcev domačinov, je vzbudila med našimi ljudmi živahno zanimanje. Marsikdo je bil vesel, da bo dobil doma delo in — kruha — vendar so vse vesti za enkrat še — prenagle.

Elektrika, kaj pa s to? Dolga leta nam je svetila, čeprav je včasih tudi štrajkala, sedaj pa, ko se zima približuje, vlada po Mirni egiptovska tema.

Proti vdihavanju

nalezljivih klic potom ustne dupline

Dobivajo se v vseh lekarnah. Cena malega zavitka Din 8·—, velikega zavitka Din 15·—.

Celje

Vincencijeva konferenca ima drevi ob 8 v večji sobi Doma važno sejo, ki se je naj člani polnoštevilno udeleže.

Članice dekliškega odseka KPD se zbero danes izjemoma točno ob pol 8 v svoji sobi, da v sestrski vzajemnosti proslave svoj praznik ljubezni in zvestobe do najvišjih vzorov dekliške mladosti. Pridite vse!

24. in 25. okt. »Junaki Kristusa Kralja«.

Koncert violinista Rupla. Glasbena Matica naznanja, da se vrši v nedeljo, 15. nov. koncert violinskega virtuoza Karla Rupla iz Ljubljane v mali dvorani hotela Uniona.

Hišnim posestnikom v Celju in okolici. Opozarjajo se vsi hišni posestniki v Celju in okolici, da morajo vložiti napoved radi hišnega donosa (najemnine) pravočasno, to je najkasnejo do 31. oktobra pri davčnem uradu v Celju, da se izognejo kazni.

Nesreča železniškega delavca. Včeraj smo poročali ,da so pripeljali v celjsko bolnišnico 26-letnega progovnega delavca Ivana Plahuta iz Širja nad Zidanim mostom, ker ga je pri delu na progi podri vlak ter ga težko poškodoval. Ponesrečeni Plahuta je še isti dan, ne da bi se poprej zavedel, umrl v bolnišnici. — N. v m. p.!

Trbovlje

Francozje so tu. Prišli so sem gg. upravni svetniki TPD iz Pariza razpravljat o vseh važnejših zadevah rudnika. Govori se o važnih upravnih in osebnih spremembah in redukcijah navzgor. Odpuščenih ali upokojenih naj bi bilo več višjih uradnikov in ravnateljev. Upamo, da obisk delavstvu ne bo prinesel novih neprijetnosti, ampak uvidevnost, da so delavcu za uspešno delo potrebni tudi primerni življenjski pogoji.

Licitacija za prevoz pošte od kolodvora do Trbovelj se vrši 4. nov. na občini. Izklicna cena je 20.000 Din. Ob teh prilikah pride do izraza ostra konkurenca tukajšnjih treh avtobusnih podjetij, kar tudi letos menda ne bo izostalo.

Razpis zgradarine je razpoložen na tuk. uradu. Interesenti si ga naj ogledajo.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sreda, 21. okt.: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče, borza. — 18.00 Salonski kvintet. — 19.00 Dr. N. Preobraženski: Ruščina. — 19.30 P. dr. Roman Tominec: Henrik Ibsen. — 20.00 O Edisonu predava g. R. Berce. — 20.30 Simfonični koncert (prenos iz Zemuna). — 22.30 Čas, poročila.

Četrtek, 22. oktobra: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 17.30 Salonski kvintet — 18.30 Drago Ulaga: Gimnastične vaje — 19.00 Dr. Anton Bajec: Italijanščina — 19.30 Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina — 20.00 Prenos iz ljubljanske opere: »Lucerna« — 22.30 Čas, poročila.

Drugi programi:

Četrtek, 22. oktobra:

Belgrad: 12.05 Radio orkester — 17.00 Narodne melodije — 17.30 Klavirski koncert — 18.00 Narodne pesmi — 20.30 Radio orkester — 21.00 »Trubadur«, prenos iz Italije. — **Zagreb:** 17.30 Plošče — 17.00 Balalajke — 20.30 Plošče — 21.00 »Trubadur«, opera, prenos iz Italije. — **Budimpešta:** 12.05 Radio orkester — 17.30 Ciganska glasba — 19.30 Operni prenos — Koncert vojaške godbe. — **Dunaj:** 13.10 Plošče — 199.30 Radio kabaret — 22.25 Večerni koncert. — **Milan:** 20.45 »Il Trovatore« opera. — **Praga:** 19.30 »Lovski tat«, opera. — **Langenberg:** 20.00 Večerni koncert — 23.00 Nočni koncert. — **Rim:** 13.35 Radio kvirtet — 17.30 Vokalni in instrumentalni koncert — 21.00 Pester koncert — Komedija. **Berlin:** 19.30 Radio kabaret — 21.15 Goethejeva proslava — 27.20 Koncert — Plesna glasba. — **Katovice:** 12.50 Opoldanski koncert — 20.15 Plošče — 23.00 Lahka glasba. — **Stuttgart:** 20.15 Madjarske pesmi — 21.10 Pevski večer. — **Barcelona:** 13.00 Radio sekstet — 20.30 Angleška ura — 21.05 Radio orkester — 22.20 Pesmi.

Predtiskana ročna dela za vse!

Stenski prti 7 Din, stenski prti, rdeče ali modro obrobljeni, 10 Din, prtički od 1 Din naprej, blazine, milje etc. — Novi vzorci, čist tisk, dobro blago.

Matek & Mikeš, Ljubljana

poleg hotela Štrukelj.

Vezenje zaves, perila, monogramov etc. Entlanje, ažuriranje. — »Breda« žepni robci komad 2 Din.

Bog plačaj

vsem, ki so izkazali naši zlati mamici, sestri in svakinji, gospej

Slavki Pogačnikovi

vdovi po deželnem svetniku

zadnjo čast. Predvsem se zahvaljujemo za udeležbo pri pogrebu Kongregaciji gospa pri sv. Jožefu, stolnim kongregacijam, prečastiti duhovščini, Šentpeterskemu prosvetnemu društvu, Lichtenthurnovemu zavodu, Marijanišču in vsem mnogoštevilnim prijateljem in znancem, izmed katerih so premnogi blagopokojno spremili prav do groba. Posebej se zahvaljujemo Akademskemu pevskemu zboru za ganljivo petje. Dalje se zahvaljujemo vsem, ki so darovali vence in cvetje. Srčna hvala tudi vsem onim, ki so naklonili mamici svete maše in molitve.

ŽALUJOČI OTROCI IN SESTRE.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1·50 Din ali vsaka beseda 60 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službe iščejo

Mlad trg. pomočnik

specerist, pošten — želi večmesečno brezplačno mesto praktikanta v trgovini z mešanim blagom. Ponudbe pod »Soliden in delavoljen« št. 12.410 na upravo »Slovenca«.

Šofer

z dveletno prakso, zmožen vseh popravil, išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.457

Službe dobe

Vajenko

za vsesplošno pletiljstvo sprejme ugodno Bonač, Streliška 22.

Gospodična

z nekaj kavcije se sprejme za brezalkoholno restavracijo. Naslov v upravi »Slovenca« pod 12.440

Denar

Brezplač. stanovanje

oddam s 1. januarjem tistemu, ki mi posodi 8000 dinarjev. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.419

Pouk

Čamernikova šoferska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast. koncesionirana. Prospekt št. 16 zastonj. Pišite nanj!

Gojko Pipenbacher

koncesijon. šoferska šola. Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 12. - Zahtevajte informacije.

Poizvedbe

Vinko Videmšek

roj. 1910 v Trbovljah, naj javi svoj sedanji naslov na upravo »Slovenca« pod šifro »Dobra nagrada« št. 12.458.

Stanovanja

Stanovanje

treh sob z balkonom in vsemi pritiklinami, solnčna lega ob cestni železnici se odda s 1. novembrom t. l. Več se izve v svečarni »Pax«, Celovška cesta 14.

Gospodična

se sprejme na stanovanje, najraje iz trgovine. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.461.

Zračno sobico

takoj oddam solidni gospodični. Resljeva cesta št. 26, I. nadstropje.

Stanovanje

dveh sob in kuhinje se takoj odda. Stranska pot št. 19.

Stanovanje

enosobno oddam v najem s 1. novembrom v Dev. Mariji v Polju št. 90.

Lepa soba

z opremo in električno razsvetljavo se odda gospodu ali gospodični z vso oskrbo. Cena po dogovoru. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.451.

Vnajem

Poslovni lokali

na Dunajski cesti št. 29/I se takoj oddajo. Poizve se stotam.

Posestva

Lepo posestvo

s trgovino, gostilno in trafiko, lepa hiša s 7 sobami, hlev, njive, travniki in gozd, ugodno naprodaj. - Karol Breznik, Celje.

Visokopritlična hiša

nova — poceni naprodaj. Količevo 52, ob tovarni Bonač, p. Dob.

Posestvo

se odda v najem v ravnini, pol ure od Litije. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.445.

Kupimo

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana — Šelenburgova ulica 6. II. nadstr.

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje **RAFINERIJA DRAGIH KOVIN - Ljubljana, Ilirska ulica 36,** vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Namizna jabolka

kupujem direktno od producentov (kmetov) po dnevni ceni. — »Proda«, Prečna ulica 6.

Prodamo

Stanovanjska oprema

poceni naprodaj. — Löw Maks, Ljubljana, Poljanski nasip 10, desne stopnice, II. nadstropje.

Kompleten radio

(detektor) in dva lestenca (kovinasta), ugodno prodam. Velika čolnarska 15, pritličje.

Najboljši nakup za zimo

nogavic in rokavic, pletenin in puloverjev, robcev, kravat, srajc, čipk in vezenin, volne, D. M C. prejice, torbic, aktovk, dežnikov, **potrebščin** za **šivilje,** krojače, **čevljarje** in tapetnike

Na malo Na veliko

samo pri

Jos. Petelinc, Ljubljana

za vodo

Puhasto perje

čisto, čohano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg čisto belo, gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštnem povzetju. **L. BROŽOVIČ — Zagreb, Ilica 82.** Kemična čistilnica perla

Otroško posteljo

prodam. Berce, Nunska 17/II.

Radio aparat

4 cevni, tvrdke »Firia«, ugodno prodam ali zamenjam za kak drug predmet, n. pr. moško kolo ali kaj sličnega. Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Novem mestu.

Jedilnica

skoraj nova, ceno naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod štev. 12.456.

Naprodaj:

postelja, pisalna miza in omara za obleko. Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 12.452.

Poceni prodam

stare svilene rute s franžami in lajbeč za narodno nošo. — Vodnikov trg, Sterle.

Obrt

Svinjsko pečenko

po 16 Din nudi Zajc Anton, Vodnikov trg.

Prvovrstni vinski mošt

bel in črn — čez ulico 7 Din — priporoča vinska klet Mencinger — Sv. Petra cesta 43.

Zimske suknje

(plašči). Celi ostanki od 2.60 do 2.85 m, fino češko blago, prejšnja cena Din 560, sedaj cel ostanek za 265 Din — se dobi pri **Commerce d. d., Ljubljana,** Tavčarjeva ulica, I nadstropje.

Zaboje za smeti

k novim vozovom ima stalno v zalogi tv. Anton Merhar, Sv. Petra c. 22.

Mreže za postelje

izdeluje najceneje in najbolje samo tvrdka Šimen Sablatnik Jesenice-Fužine. Sprejema tudi popravila

Posteljne mreže

izdeluje najcenejše samo Alojz Andlovic, Komenskega ulica 34 (nasproti šole na Ledini). Sprejemajo se vsa popravila.

Mlinarji!

Rž, proso, ajdo in ječmen kupite najceneje pri **A. VOLK, LJUBLJANA** Resljeva cesta 24 Veletrgovina žita in moke.

Modroce

otomane, divane, fotele in vse tapetniške izdelke vam nudi najceneje Ignacij Narobe, Ljubljana, Gosposvetska cesta 16 (pri Levu).

Sveže in suhe gobe

kupujem stalno vsako množino. Zahtevajte pojasnila.

Namizna jabolka

prvovrstna, razpošiljam po najnižji ceni. — Peter Šetina, Radeče — Zidani most.

Vsa dela

in rezanje vseh vrst sadnega drevja v privatnih vrtovih izvršuje zelo strokovnjaško in poceni »Vrtnar«, Rožna dolina, cesta III, št. 6. Dopisnica zadostuje in pridem na dom.

Drva, premog,

trame in deske, dobite najboljše pri Jos. Prelesniku nasl. Drobnič, Ljubljana, Janševa ulica, telef. št. 3389

Mreže za postelje

izdeluje najceneje samo tvrdka Pavel Strgulec, Gosposvetska cesta št. 13 (Kolizej), poleg skladišča »Alko«. — Sprejema tudi popravila

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri **A. & M. ZORMAN** Ljubljana, Stari trg št. 32.

Sveže najfinejše norveško

ribje olje

iz lekarne Dr. G. PICCOLI-ja v LJUBLJANI se priporoča bledim in slabotnim osebam

Telefon 2059

Premog suha drva

Pogačnik, Bohorčeva ulica 5

VLJUDNO NAZNANJAM,

da sem radi previsokih režijskih stroškov 6. t. m.

opustil kolodvorsko restavracijo v Mariboru

Zahvaljujoč se vsem številnim gostom za njihovo naklonjenost, beležim z odličnim spoštovanjem

TOMO MAJER, MARIBOR

Dražbeni oklic.

Dne 26. oktobra 1931 ob pol 10. uri se vrši v sobi št. 6 okrajnega sodišča v **Kamniku** javna sodna dražba sledečih nepremičnin:

1. vl. št. 196 k. o Mekinje — vila št. 47 v Mekinjah z drvarnico in zemljiškima parcelama v cenilni vrednosti Din 123.280.—

2. vl. št. 223 k. o. Mekinje — park pri tej vili v cenilni vrednosti Din 23.108.—

3. vl. št. 154 k. o. Županje njive — travnik na kamniškem vrhu v cenilni vrednosti Din 2.548.—

4. 1/2 vl. št. 987 in 988 k. o. Kamnik, obstoječih iz 4 zemlj. parcel Kamniku-Graben v cenilni vrednosti Din 102.700.—

5. vl. št. 38 k. o. Jarše — hiša št. 22 v Jaršah (mlin s pritiklinami in vodno silo 34 konjskih sil) ter 2 zemljiški parceli v cenilni vrednosti Din 163.030.—

6. vl. št. 38 k. o. Jarše — 2 zemlj. parceli (travnik in njiva) v cenilni vrednosti Din 9.000.—

K nepremičnini vl. št. 38 k. o. Jarše (mlin) spadajo sledeče pritikline: 1 vreteno za kolo s tubo, 1 večja transmijia, 3 manjše transmisije ter 1 dynamo z 9 HP s stikalno ploščo v cenilni vrednosti Din 8.500.—

Kavcija znaša za vsako izmed navedenih skupin 10%, najmanjši ponudnik dve tretjini cenilne vrednosti.

Najvišji ponudek je plačati v 3 obrokih, od katerih zapade prvi v 14 dneh po pravomočnosti domika, ostanek pa v 2 enakih obrokih v 2 mesecih po pravomočnosti domika.

Podrobnejša pojasnila so na razpolago pri okr. sodišču v Kamniku, kjer so tudi na vpogled dražbeni pogoji, kakor tudi pri dr. Kuhelj Karlu, odvetniku v Ljubljani, Dunajske cesta 6/II.

Vdani v voljo Najvišjega naznanjamo vsem sorodnikom in znancem pretužno vest, da je naša iskreno ljubljena, nenadomestljiva sestra, oziroma teta in svakinja, gospodična

Marija Raunicher

danes opolnoči, v starosti 55 let, po kratki in mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, po komaj pol leta, sledila svoji predragi materi v boljšo večnost.

Pogreb blagopokojne se bo vršil v četrtek, dne 22. oktobra 1931 ob 16 iz mrtvašnice mestnega pokopališča na mestno pokopališče v Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v petek, dne 23. oktobra 1931 ob 7 zjutraj v stolni župni cerkvi.

Nepozabno rajno priporočamo v pobožno molitev.

Maribor, dne 20. oktobra 1931.

Tovarniški ravnatelj in art. kapetan v pok. **Albert Raunicher,** brat. **Helena Raunicher, Antonija Raunicher, S. M. Pija (Ida) Raunicher,** dominikanka, sestra. **Hilda Raunicher,** svakinja. **Artur Raunicher,** nečak.

UPRAVNI IN NADZORSTVENI SVET ter **URADNIŠTVO ZADRUŽNE BANKE** javljajo tužno vest, da je dne 19. oktobra t. l. po kratki bolezni umrl gospod

Saša Knez

upravni svetnik Zadružne banke, veletržec itd.

Odličnemu in zaslužnemu svojemu sodelavcu ohranimo trajen in hvaležen spomin.

V Ljubljani, dne 20. oktobra 1931.

Dr. Joža Lovrenčič:

Anali izumrlega naroda

13

Roman iz drugega stoletja pr. Kr.

Adnamatu je zablestelo v očeh. Obrnil se je in stopil proti obzidju in kakor da se mu blešči od žarkega solnca, je šel z roko preko oči ter potem gledal v ravan. Eno bi še rad videl in rad bi uzrl vračajočega se kralja, zakaj v rani jutranji uri ga je že pričakoval in čudno se mu je zdelo, da se toliko časa mudi, ko se je druga leta že pod večer vračal.

Ko je tako ostal in gledal, ne da bi poslušal, kako so ob vratih mladci skušali tolmačiti Karine besede, se je vzpel iznad morja tam doli v ravnini za Karusadijem črn oblak in se dvigal kakor zločest zmaj na nebo. Vedno večji je bil, se širil in pretegal, kakor bi z žrelom in ogromnimi kremplji hlastal za solncem, katero je končno res dosegel in ga požrl, da je mrka senca legla na svet.

Adnamata je spreletelo.

»Belen, ali je to tvoje znamenje za nesrečo in črne dni, ki si mi ga dal videti v uri moje skrbi?« je vzdihnil in se vrnil k vratom, kjer so bili mladci glasni, se smejali in gledali proti nebu, sklanjajoč glavo na zatilnik, zakaj nad njimi je vreščalo na vse pretege.

»Bodo ga, bodo ga!« so klicali, ko je prišel do njih.

»Kdo? Koga?« je vprašal.

»Poglej, poglej, lastovke in drugi ptiči jastreba, ki se je zagnal mednje!«

Adnamat je zaokrenil glavo in pogledal.

Črno lastovk je videl in še in še jih je priletalo od vseh strani; zaletavale so se v ujedo in odletale, pa se spet opogumile in se vračale, da pomorejo sestram.

Kako se je končal boj, ki je vse tako zanimal, niso mogli ugotoviti, zakaj solnce je bilo prodrlo izza oblaka in v njegovi bleščobi niso mogli slediti ne lastovkam ne jastrebu...

V.

Solnce je tonilo v venetski ravnini. Zlata obla se je bila že do polovice pogreznila vanjo in zdelo se je, ko da so tam daleč na obzorju odprta zlata vrata, katera vodijo k samemu Belenu v njegovo vsevišnje domovanje. Vrata so se manjšala in manjšala, kakor se je manjšalo Adnamatovo upanje, da še v večerni zarji pozdravi kralja in z njim Eno, predrzno kraljičino. Senca, ki je bila dosegla jezero in ga pustila za seboj temno, ko da je iz same raztopljene smole, je mimogrede zajela tudi Silikansko gradišče in že lezla preko njega v vis, da prežene še s Silikanskih vrhov zadnji svetli pozdrav poslavljajočega se dne...

Adnamat je napenjal svoje stare oči, da bi ugledal kje kralja in njegovo spremstvo. Ničesar ni mogel zapaziti, kar bi ga vzveselilo, pa je klical svoje mladce, naj oni pazijo v ravan, ko imajo še sokolji vid. —

Tudi sokolji vid ni pomagal in mladce je začelo prav tako skrbeti kakor Adnamata, zakaj tudi sami so se čutili krive, ker mu niso pomagali zaustaviti Ene, in so se bali kraljeve jeze, o kateri so dopoldne slišali.

»Da bi se vsaj Ena vrnila prej ko kralj, če ga ni srečala!« so želeli.

»Da bi se!...« je ponovil za njimi Adnamat.

Nad jezerom se je dvignila megla in se širila in zgrinjala kakor belo tkivo nizko nad ravnino, se gostila nad Soncijem, ga zakrila in se vlekla kakor ogromno povesmo med gore, da vzveseli vile, ki težko čakajo, da si stkejo iz njega svoja lahka bela oblačila in zarajajo v mesečno noč...

Tam, kjer je ugasnilo solnce in so še zadnje oblačice, ki so se bile strnile druga ob drugi kakor čreda drobnih belorunih jagnjet, potemnele in kdovekam splahnele, se je vžgala zvezda večernica. Komaj jo je spazilo oko, a čimbolj se je temnilo, tem svetleje je migotala in kmalu je zamežikalo nešteto svetlih očesc s temnosinjega svoda in noč ni bila več strahotna, dasi so prhutali po zraku veliki netopirji in so se začele oglašati s svojimi zateglimi klici nočne ujede, za katere se pa po grmičju pod gradiščem niso zmenili drobni slavci, ki so od grma do grma tekmovali, kateri bo zapel lepšo pesem ljubezni...

Hlad je pritisnil. Stražarji so zanetili ogenj, posedli okoli njega, se greli, a govoriti se jim ni ljubilo. Dva sta čula ob vratih, drugim pa je beseda polagoma zamrla, polegli so na krzna, ki so jih razgrnili po tleh, in zaspali. Adnamat je posedal ob ognju, vstajal, hodil k obzidju, postajal ob njem in se spet vračal.

»Kako pozno bo že, Adnamat?« ga je vprašal eden onih dveh, ki sta stražila.

Adnamat je pogledal na zvezde.

»Pol noči bo za nami,« je povedal.

»Ljudska knjižnica«: Iz založništva Jugoslov. knjigarne v Ljubljani: 29. zvezek: Savinšek: *IZPOD GOLICE*, 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sienkiewicz: *NA POLJU SLAVE*, 28 Din, vez. 40 Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, *IZGUBLJENI SVET* (The Lost World). Roman (s slikami) 24 Din, vez. 32 Din. — 32. zvezek: Reimmichl, *ZAGORSKI ZVONOVI*. — Slavič, *NA SINAJ*, 30 Din, vez. 42 Din. — 33. zvezek: Bridges, *NA POMOČ*, 30 Din, vez. 42 Din. — 35. zvezek: Brackel, *CIRKUŠKI OTROK*, 28 Din, vez. 40 Din.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Franc Kremžar.